

Research Paper

Analyzing the Concept of Participation in the Regeneration of Historic Fabrics Based on a Systematic Review and Content Analysis

Sahar Shayeganfar¹ , Zahra Sadat Saeideh Zarabadi^{*2} , Farah Habib³ , Hossein Zabihi⁴

¹ Ph.D. Student, Department of Urban Development, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

² Associate Professor, Department of Urban Development, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

³ Professor, Department of Urban Development, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

⁴ Associate Professor, Department of Urban Development, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

[0.22080/usfs.2025.28799.2510](https://doi.org/10.22080/usfs.2025.28799.2510)**Received:**

March 9, 2025

Accepted:

October 22, 2025

Available online:

January 10, 2026

Keywords:Urban Regeneration,
Historic Fabric,
Participation, Systematic
Review, Content Analysis

Abstract

In the contemporary era, regeneration has emerged as a novel approach in the domain of preserving and revitalizing historic fabrics, supplanting previous methods. A fundamental distinction of this approach from other methods lies in its emphasis on the active and inclusive participation of stakeholders in the regeneration process. However, achieving effective and efficient participation necessitates a profound understanding of its concept and function within the context of regeneration. Thus, this study was conducted to understand and identify the structure, function, and impact of participation in the regeneration of historic fabrics, as well as to delineate its effectiveness dimensions. This research, in its search and selection phase, employed the four-stage PRISMA systematic review method, identifying 635 sources through searches in premier scientific citation databases using the keywords 'regeneration,' 'historic fabric,' and 'participation,' of which 70 were selected to address the primary research question. Subsequently, through qualitative content analysis, coding, and theme extraction, the findings were categorized into three domains: the structure, function, and impact of participation in the regeneration of historic fabrics. The structure encompasses three categories—dynamism, coherence, and inclusivity; the function comprises five categories—context, effective factor, legal prerequisite, mechanism, and consensus; and the impact was identified at two levels—citizen and organizational—each with four effectiveness dimensions. The results indicate that maximizing the benefits of participation's function, with the aforementioned structural characteristics, requires attention to its impact. Proper implementation of participation at the organizational level, through managing political, planning, cultural, and economic dimensions, facilitates the realization of participation at the citizen level, with dimensions encompassing socio-political, socio-cultural, physical-environmental, institutional, and politico-economic aspects.

Copyright © 2024 The Authors. Published by University of Mazandaran. This work is published as an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4>). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

***Corresponding Author:** Zahra Sadat Saeideh Zarabadi

Address: Department of Urban Development,
Science and Research Branch, Islamic Azad
University, Tehran, Iran.

Tel: 09121078853

Email: z.zarabadi@srbiau.ac.ir

1. Introduction

Since the last century, heritage preservation has shifted from individual structures to broader historic fabrics. Contemporary urban agendas, viewing these fabrics as adaptable to modern needs, favor regeneration. This approach is vital for rescuing endangered historic fabrics, emphasizing residents' needs to revive lost identity and dynamism. Regeneration projects are complex, involving diverse stakeholders and conflicting interests, making planning and implementation decisions challenging. Conflicts or exclusion of communities can lead to project suspension, antisocial behaviors, financial losses, societal instability, and regeneration failures. Participation emerges as a key method to address these issues, highlighting the need for its reinforcement. Strengthening participation seeks to transform passive recipients into active advocates of collective action. Clarifying the structure, function, and impact of participation in historic fabrics is essential for successful regeneration programs. This study, aiming to understand and identify the structure, function, and impact of participation in historic fabric regeneration, along with its effectiveness dimensions, poses fundamental questions: What are the structures, function, and impact of participation in historic fabric regeneration, and what are its effectiveness dimensions? By analyzing participation concepts and reviewing literature, this research seeks to enhance regeneration success through strengthened participation.

2. Research Methodology

This study employed a systematic review to examine research on participation in historic fabric regeneration over the past 24 years. The four-stage PRISMA guideline

(identification, search, screening, selection) was utilized. Searches in Scopus, Web of Science, and ScienceDirect, using keywords like "sustainable urban regeneration," "historic fabric," and "participation," identified 635 sources. Inclusion criteria encompassed studies on participation in historic fabrics, accessible from reputable databases, while exclusion criteria removed irrelevant or untranslatable sources. After screening, 70 sources were selected. Qualitative content analysis, involving open and axial coding and theme extraction, was conducted. Initially, selected sources were thoroughly reviewed and coded based on research questions and objectives. Codes were refined, categorized into preliminary themes, and their frequency assessed. Subsequently, main themes were derived and synthesized into organizing themes to delineate the structure, function, and impact of participation in historic fabric regeneration.

3. Research Findings

Following the PRISMA process and selection of 70 sources, data were coded and analyzed, identifying three categories of participation in historic fabric regeneration: structure, function, and impact. From 2000–2024, most studies were published in 2021 and 2024 (10 each), with China (19 studies) leading in frequency. Thematic analysis of participation revealed 74 initial and 23 main themes. Structure encompassed three main themes; "dynamism, coherence, inclusivity"; derived from 11 initial themes like multifaceted and dynamic. Function included five main themes; "context, mechanism, effective factor, legal prerequisite, consensus"; from 15 initial themes such as process and strategy. Impact was categorized at citizen level (8 main themes, e.g., raising

awareness) and organizational level (7 main themes, e.g., localization), each drawn from multiple initial themes.

4. Conclusion

Based on the investigations conducted in this study through content analysis, participation in historic fabric regeneration is redefined across structure, function, and impact. Structure, with inclusivity (multifaceted and comprehensive), ensures stakeholder involvement; dynamism (adaptable) reflects flexibility; and coherence (interactive and integrated) fosters collaboration. Function operates in five categories: context (interaction), effective factor (quality), consensus (synergy), mechanism (management), and legal prerequisite, tying success to their integration. Impact at the citizen level spans socio-cultural (awareness and belonging), institutional (cooperation), socio-political (justice), politico-economic (interest alignment), and physical-environmental (improvement) dimensions, while at the organizational level, it enhances cultural management (localization), planning (innovation), political management (engagement), and economic management (resources).

The results of this study indicate that successful historic fabric regeneration depends on addressing participation's structure and function. With intrinsic

traits, participation enhances quality and reduces costs. Organizational impact, by managing societal dimensions, strengthens citizen-level participation, and proper implementation drives genuine engagement. Citizen-level impact relies on organizational efficacy; prioritizing impact makes participation authentic and effective, optimizes costs, and delivers favorable outcomes for communities. Integrating structure, function, and impact ensures regeneration achieves sustainable preservation and revitalization. This study provides a foundation for comparative research and evaluating participatory approaches in diverse historic fabrics, highlighting the value of addressing participation's multifaceted dimensions for sustained success.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the persons for scientific consulting in this paper.

علمی پژوهشی

واکاوی مفهوم مشارکت در بازآفرینی بافت‌های تاریخی مبتنی بر مرور نظام‌مند و تحلیل محتوا

سحر شایگان فر^۱ , زهرا سادات سعیده زرآبادی^{۲*} , فرح حبیب^۳ , حسین ذبیحی^۴

^۱ دانشجوی دکتری، گروه شهرسازی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
^۲ دانشیار، گروه شهرسازی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
^۳ استاد، گروه شهرسازی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
^۴ دانشیار، گروه شهرسازی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

 [0.22080/usfs.2025.28799.2510](https://doi.org/10.22080/usfs.2025.28799.2510)

چکیده

در عصر حاضر، بازآفرینی به‌عنوان رویکردی نوین در حوزه حفظ و احیای بافت‌های تاریخی، جایگزین روش‌های پیشین شده است. یکی از تمایزات اساسی این رویکرد با سایر روش‌ها، تأکید بر مشارکت فعال و فراگیر ذی‌نفعان در فرایند بازآفرینی است. با این حال، تحقق مشارکت مؤثر و کارآمد مستلزم درک عمیقی از مفهوم و عملکرد آن در بازآفرینی است. از این رو، این پژوهش با هدف درک و شناسایی ساختار، عملکرد و اثرگذاری مشارکت در بازآفرینی بافت‌های تاریخی و شناسایی ابعاد اثربخشی آن انجام شد. این پژوهش در مرحله جست‌وجو و انتخاب منبع مبتنی بر روش مرور نظام‌مند چهارمرحله‌ای پریزما، طی جست‌وجو در پایگاه‌های استنادی برتر علمی با کلیدواژه‌های «بازآفرینی»، «بافت تاریخی» و «مشارکت»، ۶۳۵ منبع شناسایی نمود که از میان آن‌ها ۷۰ منبع برای پاسخ به پرسش اصلی پژوهش انتخاب گردید. سپس با بهره‌گیری از تحلیل محتوای کیفی، کدگذاری و استخراج مضامین، یافته‌ها به سه دسته‌ی ساختار، عملکرد و اثرگذاری مشارکت در بازآفرینی بافت‌های تاریخی دسته‌بندی گردید. ساختار شامل سه مقوله‌ی پویایی، انسجام و شمولیت؛ عملکرد شامل پنج مقوله‌ی بستر، عامل مؤثر، الزام قانونی شروع، سازوکار و تفاهم؛ و اثرگذاری در دو سطح شهروندی و سازمانی، هر یک با چهار بُعد اثربخشی، شناسایی شدند. نتایج نشان می‌دهد که برای بهره‌مندی حداکثری از عملکرد مشارکت با ویژگی‌های ساختاری یادشده، توجه به اثرگذاری آن ضروری است. اجرای صحیح مشارکت در سطح سازمانی، از طریق مدیریت ابعاد سیاسی، برنامه‌ریزی، فرهنگی و اقتصادی، زمینه‌ساز تحقق مشارکت در سطح شهروندی با ابعاد اجتماعی-سیاسی، اجتماعی-فرهنگی، کالبدی-محیطی، نهادی و سیاسی-اقتصادی خواهد شد.

تاریخ دریافت:

۱۹ اسفند ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش:

۳۰ مهر ۱۴۰۴

تاریخ انتشار:

۲۰ دی ۱۴۰۴

کلیدواژه‌ها:

بازآفرینی شهری، بافت تاریخی، مشارکت، مرور نظام‌مند، تحلیل محتوا

* نویسنده مسئول: زهرا سادات سعیده زرآبادی

آدرس: گروه شهرسازی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

تلفن: ۰۹۱۲۱۰۷۸۸۵۳

ایمیل: z.zarabadi@srbiau.ac.ir

۱ مقدمه

نفعان امکان‌پذیر نخواهد بود. اجرای مؤثر مشارکت نیز مستلزم تعیین زمینه‌های اثرگذاری آن در میان مخاطبان و ذی‌نفعان سطح‌بندی شده است. با توجه به اهمیت موضوع، پرسش اصلی این پژوهش به این شرح صورت‌بندی می‌گردد: مشارکت در بازآفرینی بافت‌های تاریخی در چه زمینه‌ها و سطوحی از ذی‌نفعان اثرگذار است؟ اغلب پژوهش‌های موجود در این حوزه، به برشمردن ذی‌نفعان و تمرکز بر ویژگی‌های ذاتی (ساختاری) و نحوه عملکرد مشارکت پرداخته‌اند و کمتر به سطح‌بندی ذی‌نفعان و زمینه‌های اثرگذاری آن توجه نموده‌اند. از این‌رو، این پژوهش با هدف ارائه دیدگاهی نو و پر کردن شکاف میان ویژگی‌ها و نحوه عمل مشارکت تا اثرگذاری آن در حوزه بازآفرینی بافت‌های تاریخی، به انجام می‌رسد. این پژوهش قصد دارد با بهره‌گیری از روش مرور نظام‌مند و تحلیل کیفی، به واکاوی مفهوم مشارکت در حوزه بازآفرینی بافت‌های تاریخی بپردازد. هدف نهایی، تحلیل و تلفیق نتایج این واکاوی به منظور پاسخ‌گویی به پرسش اصلی پژوهش و درنهایت، تشخیص اولویت‌بندی و نحوه اقدام برای آغاز مشارکت اثربخش در فرآیند بازآفرینی است.^۱

۲ مبانی نظری

۲.۱ بازآفرینی شهری

با ارجاع به نظر رابرتز مبنی بر اینکه «بازآفرینی شهری فرآیندی برای احیا و به‌روزرسانی مناطق زوال‌یافته با هدف بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی است»، بازآفرینی شهری، به‌عنوان ابزاری که در سیاست‌های شهری پس از دهه هشتاد مورد استفاده قرار گرفته است، نمی‌تواند صرفاً به توسعه فیزیکی یک شهر اشاره داشته باشد، بلکه به تمامی جنبه‌های حیاتی و مهم توسعه شهری مربوط می‌شود (Ricciardelli, 2021). پروژه‌های

از ابتدای قرن گذشته، تمرکز حفظ میراث از سازه‌های منفرد به مناطق وسیع‌تر، مانند بافت‌های تاریخی، تغییر یافته است. دستورکارهای معاصر شهری، اغلب با پیروی از نگرش‌های پذیرفته‌شده مبنی بر امکان انطباق بافت تاریخی با نیازهای فعلی جمعیت، به سمت بازآفرینی گرایش پیدا کرده‌اند (Esmer & Kudumovic, 2021). بازآفرینی، فرآیندی حیاتی برای نجات بافت‌های تاریخی در معرض خطر است. این رویکرد، با تمرکز بر نیازها و خواسته‌های ساکنان و تأکید بر مشارکت، برای احیای هویت و پویایی از دست رفته تلاش می‌کند (Fu et al, 2023). پروژه‌های بازآفرینی بافت‌های تاریخی، با درنظرگرفتن جنبه‌های مختلف، پیچیده هستند، ذی‌نفعان متنوعی وجود دارند و منافع متضادی باید مورد توجه قرار گیرند. تصمیمات دشواری در مورد برنامه‌ریزی و اجرای بازآفرینی لازم است. گاهی اوقات ممکن است درگیری‌هایی رخ دهد و گاهی مردم در این فرآیند کنار گذاشته می‌شوند که این امر منجر به تعلیق کارها، رفتارهای ضد اجتماعی، خسارت مالی، بی‌ثباتی جامعه و عدم موفقیت بازآفرینی می‌شود. در این میان، مشارکت به یکی از تأثیرگذارترین روش‌ها برای مقابله با این مشکلات تبدیل شده است؛ لذا تقویت آن دارای اهمیت است (Lu, 2020). هدف از تقویت مشارکت، تبدیل گیرندگان منفعل خدمات به طرفداران فعال اقدام جمعی است (Nakajima & Murayama, 2024). تبیین ساختار و عملکرد مشارکت، برای تقویت آن، به‌ویژه در زمینه بافت‌های تاریخی، جهت اجرای موفقیت‌آمیز برنامه‌های یکپارچه بازآفرینی بسیار مهم است (Abe, 2003). بنابراین مسأله محوری این پژوهش، دستیابی به حداکثر موفقیت در بازآفرینی بافت‌های تاریخی با هدف احیا و ابقاء است. این مهم بدون تحقق مشارکت واقعی ذی-

کلام، عبارت «بازآفرینی بافت‌های تاریخی» تکرار نشده، این مفهوم به‌صورت ضمنی مدنظر قرار گرفته است.

^۱ شایان ذکر است که در این پژوهش، هرگاه واژه «مشارکت» به کار رفته، منظور «مشارکت در بازآفرینی بافت‌های تاریخی» است. همچنین، در مواردی که به‌منظور اجتناب از اطناب

درستی شناخته نمی‌شد و حفاظت آثار تاریخی مجزا از محیط شهری انجام می‌گرفت. در ۱۹۶۴، ایکوموس^۱ با انتشار منشور ونیز، رویکرد حفاظت بافت‌های تاریخی را بهبود بخشید و احیا و نگهداری آن‌ها آغاز شد. با این حال، توجه صرف به بعد کالبدی و نادیده گرفتن ابعاد دیگر، برخی برنامه‌ها را با مشکلاتی مواجه کرد (Mohamed & Gammaz, 2012; Boussaa & Madandola, 2024). بنابراین، رویکردی یکپارچه که به اهمیت تاریخی احترام بگذارد و نیازهای اجتماعی-اقتصادی معاصر را برآورده سازد، ضروری بود. این رویکرد که حفاظت بافت تاریخی را با توسعه شهری مدرن تلفیق می‌کند، منجر به ظهور مفهوم بازآفرینی بافت تاریخی شد (Mirzakhani et al., 2021).

۲،۳ مشارکت در بازآفرینی بافت تاریخی

طبق منشورهای واشنگتن^۲ (۱۹۸۷) و بورا^۳ (۱۹۹۹)، تأکید شده در ماده ۳ و ۱۲ ایکوموس (۲۰۱۱)، مشارکت ساکنان و جوامع محلی، عنصری کلیدی در حفاظت از میراث ملموس و ناملموس در بافت تاریخی است (ICOMOS, 2011). در بازآفرینی بافت‌های تاریخی، مشارکت، هم‌راستایی اقدامات با ارزش‌ها و حافله جمعی جامعه را در راستای پیمایش پیچیدگی‌های ذاتی این فرآیند تضمین می‌کند. یک راهبرد علمی، با ترکیب مؤلفه‌های گوناگون، رویکردی ساختاریافته و جامع برای توسعه پایدار بافت تاریخی و مدیریت این پیچیدگی‌ها ارائه می‌دهد (Khachatryan, 2024). بازآفرینی، با تکیه بر مشارکت، به جای تمرکز صرف بر کالبد، شرایط سیاسی، اجتماعی و مادی را برای تقویت احترام و حرمت ساکنان فراهم می‌کند (Ročak & Keinemans, 2023). مشارکت، به مثابه یک اصل بنیادین^۴، تعادل بین حفظ گذشته و خلق آینده را در بازآفرینی بافت‌های تاریخی برقرار می‌سازد (Zhao et al., 2024; Maggin, 2007). مشارکت، به عنوان

بازآفرینی شهری به دلیل ماهیت چندوجهی خود، شامل ابعاد اقتصادی، کالبدی، اجتماعی و زیست‌محیطی، از پیچیدگی برخوردارند. این پروژه‌ها با ذی‌نفعان متعدد و گاه متعارض مواجه‌اند که نیازمند مدیریت دقیق است. تصمیم‌گیری برای برنامه‌ریزی و اجرا، به سبب این پیچیدگی‌ها، چالش‌برانگیز بوده و مستلزم برقراری تعادل میان منافع متضاد است. این فرآیند پویا، با تغییر شرایط و نیازها، به تطبیق و بازنگری مداوم نیاز دارد (Fu et al., 2023; Lu, 2020). بازآفرینی شهری، به‌ویژه در مناطق شهری که با کاهش جمعیت و مشکلات اقتصادی مواجه‌اند، اهمیتی ویژه دارد. این فرآیند به‌عنوان پاسخی ضروری به چالش‌های انقباض شهری، ازجمله فشارهای ناشی از توسعه و مدرن‌سازی در مناطق تاریخی، شناخته می‌شود (Ročak & Keinemans, 2023). رویکرد بازآفرینی شهری، به‌عنوان پاسخی به ناکارآمدی مداخلات پیشین متمرکز بر بهبودهای فیزیکی و اقتصادی، با هدف احیای مراکز تاریخی شهرها و توجه به همه جنبه‌های مرتبط، در بخش‌های تاریخی مطرح می‌شود (Alpopi & Manolea, 2013; Kim et al., 2020). در بازآفرینی، ابتکارات برای رفع نیازهای محلی و بهبود شرایط زندگی بسیار حیاتی هستند. اتخاذ صحیح این ابتکارات مستلزم درک عمیق از زمینه‌های تاریخی است که بازآفرینی در آن رخ می‌دهد (Muir, 2004).

۲،۲ بازآفرینی بافت‌های تاریخی

بافت تاریخی، به‌عنوان نماد میراث و هویت فرهنگی شهر، در حفظ حافله جمعی و روایت‌های تاریخی نقش اساسی دارد. این مراکز، علاوه بر نگهداری گذشته، حس تعلق و پیوستگی جامعه را با ریشه‌های تاریخی تقویت می‌کنند. حفظ آن‌ها برای پایداری هویت فرهنگی و تاریخی شهر ضروری است (Ertan & Eğercioğlu, 2016; Baptist, 2022). تا پیش از ۱۹۴۰، ارزش بافت‌های تاریخی شهری به-

³ burra⁴ Orthodoxy¹ ICOMOS² Washington

در جنبه‌های مختلف بازآفرینی، به ابهامات و چالش‌ها دامن می‌زند (Jones, 2002؛ Speak, 2000؛ Abe, 2003). با استناد به مفاهیم و تعاریف ارائه‌شده در مبانی نظری، به منظور تبیین ساختار، عملکرد و سطح مشارکت در بازآفرینی بافت‌های تاریخی، مفهوم مشارکت از منظر صاحب‌نظران مطابق جدول شماره ۱ مورد تحلیل قرار گرفته سپس ساختار و عملکرد در این تعاریف تدقیق گردید.

روشی کم‌هزینه و مردم‌محور، در صورت توجه به نیازهای ذی‌نفعان، برای حل مسائل چندگانه بازآفرینی بافت‌های تاریخی مؤثر است (Salehi et al., 2023؛ Pourzakarya & Fadaei Nezhad, 2021؛ Bahramjerdi, 2021). با این حال، مشارکت در بازآفرینی بافت‌های تاریخی، مفهومی پیچیده است که در صورت عدم تعریف دقیق ساختار و عملکرد آن، می‌تواند مسائل عمیق‌تر را پنهان کند. به عبارت دیگر، عدم تعیین اثرگذاری و سطح عملکرد مشارکت

جدول ۱. اهم تعاریف ارائه‌شده توسط پژوهشگران در خصوص مفهوم مشارکت در بازآفرینی بافت تاریخی

منبع	ملاحظات اساسی دیدگاه‌ها در بیان مفهوم مشارکت	پژوهشگر
Varol et al. (2011)	اجماع بر ایجاد چشم‌انداز آینده پایدار در بافت تاریخی از طریق همکاری برای حل مسائل شکل می‌گیرد و با نقش‌آفرینی همه ذی‌نفعان در فرآیند برنامه‌ریزی و اجرای بازآفرینی تحقق می‌یابد.	وارول و همکاران
Turcu (2012)	سازوکاری انعطاف‌پذیر با هدف تمرکززدایی در همه سطوح، همراه با نهادینه‌سازی ظرفیت‌سازی و تشکیل سازمان‌های غیردولتی محلی، از طریق توانمندسازی جامعه برای توسعه اجتماعی-اقتصادی مبتنی بر جنبه‌های فرهنگی-اجتماعی محلی عمل می‌کند.	تورکو
Huang and Chen (2014)	بستری برای تعامل ساکنان محلی، سازمان‌ها و متخصصان، جهت شناسایی منابع، همکاری و فعال‌سازی بافت تاریخی، با هدف تجسم روح مکان در بستر تاریخی، مبتنی بر حس تعلق و مسئولیت‌پذیری ساکنان است.	هونگ و چن
Afacan (2015)	فرآیندی که ساکنان را به‌عنوان ذی‌نفعان اصلی در تصمیم‌گیری و اجرای بازآفرینی درگیر می‌کند، نیازهای محلی را تأمین کرده و از جابه‌جایی یا حذف گروه‌های کم‌درآمد جلوگیری می‌کند.	آفاجان
Layson and Nankai (2015)	مشروعیت‌بخش برنامه‌های بازآفرینی به‌عنوان روشی اثبات‌شده برای رفع مسائل زیست‌محیطی، تحت تأثیر سرمایه‌های انسانی، اجتماعی، سیاسی، طبیعی، مالی و فیزیکی است و ساختار اجماعی آن، قدرت را از طریق تثبیت مواضع ایدئولوژیک در نهادهای جامعه مدنی حفظ می‌کند.	لایسون و نانکی
Wesley and Ainswort (2018)	جزء حیاتی بازآفرینی بافت تاریخی، متمرکز بر شمولیت جامعه و توانمندسازی ذی‌نفعان از طریق اطلاع‌رسانی گسترده است تا نقش فعال‌تری در شکل‌دهی سیاست‌های مؤثر بر زندگی‌شان داشته و کنترل بیشتری بر تصمیمات مرتبط با جامعه خود کسب کنند.	وسلی و آینسورد
Zhang et al. (2020)	سازوکار مدیریت امور جمعی، مرتبط با حاکمیت شهری، مجموعه‌ای چندوجهی از تعاملات افقی پیچیده بین شهروندان و سایر بازیگران است که نتایج را به‌صورت جمعی خلق می‌کند.	ژانگ و همکاران
Lu (2020)	تلاش‌هایی متأثر از عوامل سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فردی برای ارتقاء دموکراسی و کارایی تصمیم‌گیری در بازآفرینی که با افزایش اعتماد ذی-نفعان به مقامات دولتی، مشروعیت را حفظ می‌کند.	لو

Kon Kim et al. (2021)	بازاندیشی توسعه شهری، فراتر از جنبه‌های اقتصادی-مادی، عناصر اجتماعی را برای شکوفایی انسانی دربرمی‌گیرد و از طریق تعاملات مداوم جامعه، درک خویشتن و تحول رفتار را به‌دنبال دارد، هویت جمعی را توسعه داده و شهروندان را در مرکز حاکمیت مشارکتی قرار می‌دهد.	کون کیم
et al. (2022) Yang	مدل نوین برنامه‌ریزی، با بازنگری مدل سنتی، نیازهای همه ذی‌نفعان را مدنظر قرار داده و بر هماهنگی آن‌ها به‌عنوان عنصر کلیدی نوآوری در بازآفرینی جامعه تمرکز دارد.	یانگ و همکاران
Ročak and Keinemans (2023)	توافقات حاکمیتی نوین بین دولت‌های محلی و شرکای اجتماعی، به‌مثابه عملی سیاسی، شهروندان را به‌عنوان بازیگران سیاسی در تصمیم‌گیری و اجرای بازآفرینی توانمند کرده و مسئولیت آن‌ها را در مواجهه با چالش‌های محلی زیست‌پذیری افزایش می‌دهد.	مایا و کنمنس
Fu (2023)	مشارکت در بازآفرینی بافت تاریخی کلید مدیریت مؤثر محیط زیست است و به مفهوم غلبه بر بی‌حرکی روانی و بازسازی رفتار همکارانه که تابعی از کسب اطلاعات، هنجارهای اجتماعی و حمایت ادراک شده دولت محلی است.	فو و همکاران
Khachatryan (2024)	رویکردی ساختاریافته و جامع از ترکیب مؤلفه‌های متنوع، پیچیدگی‌های تحول فضایی-کالبدی را مدیریت کرده و توسعه پایدار را تقویت می‌کند. این ابزار نوآورانه و محوری، با حفظ میراث، بازآفرینی را با ارزش‌ها، آرمان‌ها و حافظه جمعی هم‌سو می‌سازد و با پیوند افراد به محیط‌شان، هویت‌های مؤثر در پایداری را ارتقا می‌دهد.	خاچاتریان
Zhao et al. (2024)	استراتژی علمی و قوی تصمیم‌گیری که نیازها، ایده‌ها و دانش جامعه را برای ارتقاء کیفیت و مقبولیت بازآفرینی به‌کار می‌گیرد. این فرآیند پویا، با تبادیل تدریجی نظرات از طریق بازخورد اطلاعاتی، عملکرد مشارکت را بر اساس همکاری، شفافیت تصمیم‌گیری و حضور گسترده مردم تقویت می‌کند.	ژائو و همکاران

۳ پیشینه تحقیق

مشارکت، عنصری کلیدی بود که رویکرد بازآفرینی را نسبت به رویکردهای پیشین متمایز کرد. انگلستان در تحقیقات مربوط به مشارکت در بازآفرینی، پیشرو بود و پیشگامانی چون بارون^۱، فیتزپاتریک^۲، اسپیک^۳ و ماگین^۴ سعی در بازتعریف مشارکت در بازآفرینی نمودند. پس از استقبال سایر کشورها از این رویکرد، مطالعات فراوانی در خصوص مشارکت در آن به چاپ رسید که هرکدام به بررسی جنبه‌هایی از مشارکت در جغرافیای خود پرداختند. ازجمله هونگ و چن در سال ۲۰۱۴ بر اهمیت اجماع و

کارگاه‌های همسان‌سازی در مشارکت برای جامعه چین تأکید کردند. این مطالعه که بر بازآفرینی مناطق تاریخی شهری متمرکز است، بر اهمیت مشارکت محلی و تطبیق منابع برای احیای جوامع متأثر از کاهش جمعیت و املاک متروکه تأکید دارد و با مطالعه موردی و رویکردهای کیفی انجام گردید (Huang & Chen, 2014). در سال ۲۰۱۵، هم‌زمان با موج بازتعریف مشارکت در بازآفرینی، پژوهش آفاجان در ترکیه به بررسی رابطه میان حس تعلق و رضایت ساکنان با میزان مشارکت پرداخت. وی با بررسی نظرات ساکنان پیرامون عملکرد شهرداری و

³ Speak
⁴ Maginn

¹ Barrón
² Fitzpatrick

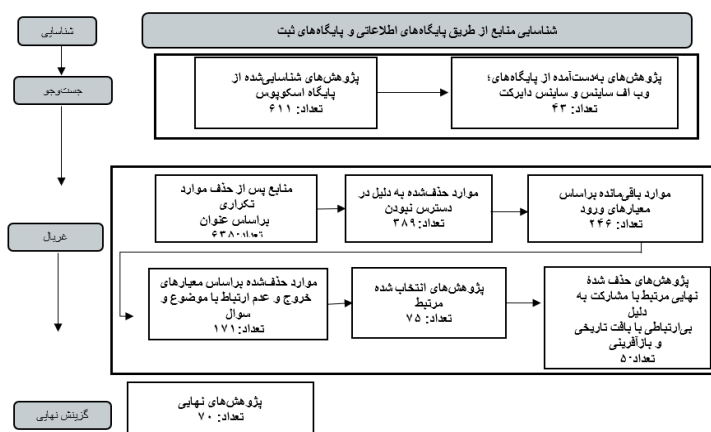
کینیمانس در هلند منتشر شد که با روش کیفی بر روی اسناد و مصاحبه به ناکارآمدی روش‌های جاری مشارکت می‌پرداخت و چارچوبی جایگزین بر اساس تمرکززدایی از قدرت جهت محو سایهٔ نخبگان بر سایرین و بازکردن فضا برای مشارکت شهروندان در پروژه‌های بازآفرینی شهری ارائه کردند ([Ročak & Keinemans, 2023](#)). در همین سال، خیابان فو و همکاران در پژوهشی، مشارکت را منوط به شکستن مقاومت روان‌شناختی دانستند و مقاومت در برابر مشارکت در بازآفرینی را نوعی میراث سیستمی خواندند ([Fu et al., 2023](#)). صالحی و همکاران نیز در سال ۲۰۲۳ در مطالعهٔ خود، بازآفرینی نواحی تاریخی از طریق شهرسازی تاکتیکی را در سرپل اصفهان مطرح کرده و ارزش‌های مذهبی و فرهنگی را عامل ایجاد انسجام دانستند ([Salehi et al., 2023](#)). سال ۲۰۲۴، ژو و همکاران از چین به ارزش پایداری اجتماعی در بازآفرینی و اهمیت اعمال مؤثر حقوق از طریق مشارکت پرداخته‌اند ([Zhao et al., 2024](#)). خاچیتوریان در ایران، اهمیت روش‌شناسی مشارکت و تعریف یک چارچوب را بررسی نموده است ([Khachatryan, 2024](#)). مطالعات موجود، اگرچه به شناسایی مفاهیم و عوامل تقویت مشارکت در بازآفرینی از جنبه‌های مختلف پرداخته‌اند و ویژگی‌های ساختاری و نحوهٔ عملکرد آن را در بافت جغرافیایی مورد نظر خود مشخص کرده‌اند، اما به‌طور نظام‌مند به تبیین سطوح ذی‌نفعان و زمینه‌های اثرگذاری مشارکت نپرداخته‌اند. این شکاف در ادبیات پژوهشی، مانع از درک کامل و استفاده مؤثر از مشارکت در پروژه‌های بازآفرینی بافت‌های تاریخی می‌شود و منجر به عدم تخصیص بهینهٔ منابع، بروز تعارضات بین ذی‌نفعان و درنهایت کاهش اثربخشی این پروژه‌ها می‌گردد. پژوهش حاضر با رویکرد دسته‌بندی ویژگی‌های ساختاری و عملکردی مشارکت براساس مطالعات پیشین و با هدف سطح‌بندی ذی‌نفعان و زمینه‌های اثرگذاری آن، در تلاش است تا درکی عمیق‌تر از این موضوع ارائه دهد و بستری برای تقویت مشارکت مؤثر در فرآیند بازآفرینی بافت‌های تاریخی فراهم کند. ازاین‌رو،

تحلیل پیامدهای تشکیل نهادهای مدنی و تقسیم قدرت با شوراهای شهر، فرآیند تقسیم قدرت را مطرح کرد ([Afacan, 2015](#)). لایسون و نانکای از تانزانیا، در مقالهٔ خود مشارکت را تابعی از رضایت و عواملی مانند جنسیت، تحصیلات و منطقهٔ زندگی معرفی کردند ([Layson & Nankai, 2015](#)). ماتئو و کونات در اسپانیا، به سفارش دولت والنسیا، مدلی ارزیابی برای افزایش همکاری ذی‌نفعان طراحی کردند که بر استفاده از تخصص‌های گوناگون و نزدیک کردن زبان تخصصی به زبان مردم تأکید داشتند ([Mateo & Cuñat, 2016](#)). وسلی و آینسورت در امریکا مورد خیابان تاریخی فریش را به لحاظ تقویت حس مالکیت و اثر آن در مشارکت با روش تحلیل داده مورد بررسی قرار داده و ابعاد پویایی و فراگیری را مد نظر قرار داده‌اند ([Wesley & Ainsworth, 2018](#)). در سال ۲۰۲۰، مقالات متعددی در زمینهٔ مشارکت، مفهوم و جایگاه آن در بازآفرینی و توسعه‌های شهری در بافت‌های تاریخی منتشر شد. لو توانمندسازی را به‌عنوان عاملی برای پرکردن شکاف بین تئوری و عمل مشارکت مؤثر معرفی کرد ([Lu, 2020](#)). در سال ۲۰۲۱، کن کیم و همکاران از کره، توسعهٔ انسانی را به‌عنوان پیش‌نیاز مشارکت در بازآفرینی مطرح کردند ([kon kim et al., 2021](#)). در سال ۲۰۲۱، پورذکریا و فدایی‌نژاد در منطقهٔ قلمگوده، بندرانزلی، بازآفرینی تحت رهبری جامعه را مطرح کردند و طرد اجتماعی، نبود مهارت و زوال زیربنایی را عامل عدم مشارکت معرفی کردند و فراگیری و پویایی مشارکت را مد نظر قرار دادند ([Pourzakarya & Fadaei Nezhad, 2021](#)). در همین سال، میرزاخانی و همکاران به بررسی تعارض منافع و تعدد سازمان‌های ذی‌ربط پرداخته‌اند و ساختار سازمان‌یافته و فعال رویکرد جامع و یکپارچه را مطرح کردند ([Mirzakhani et al., 2021](#)). در مقاله‌ای از چین توسط یانگ و همکاران، استراتژی‌های مشارکت در بازآفرینی بررسی شده و به مفاهیم تعادل، استقلال و مدیریت برای مشارکت دست یافته‌اند ([Yang et al., 2022](#)). در سال ۲۰۲۳، پژوهشی توسط مایا و

۴ روش تحقیق

پژوهش حاضر، با استفاده از روش مرور نظام‌مند، به بررسی مطالعات ۲۴ سال اخیر در زمینه مشارکت در بازآفرینی، به‌ویژه بافت تاریخی، می‌پردازد. این روش شامل تعیین حدود و واژگان، ارزیابی، گزینش، تحلیل و تلفیق شواهد مرتبط با پرسش پژوهش در بازه زمانی مشخص است (Petticrew & Roberts, 2006). برای انتخاب منابع، از دستورالعمل تکرارپذیر ۲۷ موردی پریزما^۱ تصویر شماره ۱ با چهار مرحله شناسایی، جست‌وجو، غربال و گزینش استفاده شده است (Page et al., 2021).

شکل ۱. نمودار مراحل چهارگانه پریزما

۲- پژوهش‌های منتشرشده در پایگاه‌های علمی معتبر یا وب‌سایت‌های دانشگاهی معتبر.

۳- پژوهش‌های دارای متن کامل در دسترس.

۴- پژوهش‌های مرتبط با پرسش اصلی پژوهش و قابل استفاده برای پاسخ‌گویی به آن.

۵- پژوهش‌های با رویکرد توسعه مجدد به دلیل محدودیت منابع در زمینه بازآفرینی بافت و محلات تاریخی.

معیارهای خروج:

۱- پژوهش‌های خارج از حوزه مشارکت.

پژوهش حاضر با طرح این پرسش اساسی که "مشارکت در بازآفرینی بافت‌های تاریخی در چه زمینه‌ها و سطوحی از ذی‌نفعان اثرگذار است؟"، سعی دارد تا این خلأ پژوهشی را پر نموده و راهکارهای عملی برای ارتقاء مشارکت مؤثر ارائه دهد. این پژوهش با ارائه سطوح و زمینه‌های اثرگذاری مشارکت، دیدگاهی نو در این حوزه ارائه داده و امکان برنامه‌ریزی دقیق‌تر و هدفمندتر برای پروژه‌های بازآفرینی را فراهم می‌کند.

در ادامه پروتکل^۲ انجام پژوهش به ترتیب زیر خواهد بود.

مرحله اول: تعیین حدود و واژگان براساس پرسش اصلی پژوهش بود. در این مرحله، معیارهای ورود و خروج پژوهش‌ها برای جلوگیری از سوگیری و ارتقاء اعتبار نتایج مشخص شدند

معیارهای ورود:

۱- پژوهش‌های مرتبط با بازآفرینی، با تمرکز بر مشارکت در بافت‌های تاریخی، مناطق تاریخی یا محلات تاریخی.

² Protocol

¹ PRISMA

مشارکت در زمینه بازآفرینی و ارتباط میان این جنبه‌های خاص را فراهم می‌کند.

۱- **آشنایی با داده‌ها:** در این مرحله، متن ۷۰ منبع منتخب به دقت مطالعه و مرور شد تا درک اولیه‌ای از محتوا و مفاهیم کلیدی حاصل گردد. یادداشت‌برداری اولیه در این مرحله انجام شد.

۲- **تولید کدهای اولیه:** فرآیند کدگذاری براساس رویکردی ترکیبی از قیاسی (با توجه به پرسش‌های پژوهش، اهداف و کلیدواژه‌های مرتبط با مشارکت و بازآفرینی بافت‌های تاریخی، چارچوب کدگذاری اولیه‌ای شامل مفاهیم کلیدی مورد نظر پژوهش (شکل گرفت) و استقرایی (هم‌زمان با بررسی متون، کدهای جدیدی که از دل داده‌ها و بدون پیش‌فرض‌های نظری پدیدار می‌شدند نیز شناسایی و ثبت گردیدند؛ این امر به اطمینان از پوشش جنبه‌های ظریف‌تر و غیرمنتظره مشارکت کمک کرد) درنهایت به ۴۵۲ کد انجامید. فرآیند کدگذاری توسط سه متخصص در رشته شهرسازی صورت پذیرفت. بدین ترتیب که دو کدگذار به صورت دستی با استفاده از نرم‌افزار ورد و رسم جدول و یک کدگذار با استفاده از نرم‌افزار تحلیل کیفی مکس کیودا^۵ به کدگذاری متون پرداختند.

۳- **جست‌وجو برای مضامین:** پس از اتمام کدگذاری اولیه، کدها به منظور شناسایی الگوهای معنایی مشترک و مرتبط گروه‌بندی شدند. در این مرحله، مضامین بالقوه شکل گرفتند.

۴- **بازبینی مضامین:** مضامین بالقوه مورد ارزیابی قرار گرفتند تا اطمینان حاصل شود که آن‌ها با داده‌های کدگذاری شده مرتبط هستند و به طور منسجم یک الگوی معنایی را نشان می‌دهند. در این مرحله مرحله، سطوح مختلف مضامین (فرعی، اصلی، سازمان‌دهنده) متمایز گردیدند، برخی مضامین با یکدیگر ادغام یا از هم تفکیک شدند.

۲- پژوهش‌های غیرقابل دسترس یا غیر قابل ترجمه.

کلیدواژه‌های مورد استفاده برای جست‌وجوی نظام‌مند در این پژوهش، براساس تصویر شماره ۲، شامل موارد زیر است:

"Sustainable urban regeneration" OR "sustainable regeneration" OR redevelopment OR regeneration "historic urban areas" OR "historical contexts" OR "historic districts" OR "historical urban fabric" AdND "Public participation" OR "participation" OR "Community engagement"

مرحله دوم، جست‌وجو در پایگاه اسکوپوس^۱ به- عنوان مرجع اصلی، با واژگان کلیدی تنظیم شده، ۶۱۱ پژوهش را حاصل کرد. سپس، پایگاه‌های وب‌آوساینس^۲ و ساینس‌دایرکت^۳ بررسی شدند. جست‌وجو با روش گلوله برفی از طریق فهرست منابع برخی پژوهش‌ها ادامه یافت و درنهایت، ۶۳۵ منبع شناسایی شد.

مرحله سوم و چهارم: منابع یافت شده پس از بررسی چکیده و اعمال معیارهای ورود و خروج، به ۲۴۶ مورد برای بررسی دقیق‌تر تقلیل یافت. این منابع دو بار پایش عمیق شدند و ۷۵ منبع برای مرور نظام‌مند باقی ماند که درنهایت ۷۰ منبع گزینش نهایی شدند.

پس از اتمام مراحل چهارگانه پریزما، تحلیل محتوا به شرح زیر انجام شد:

برای واکاوی مفهوم مشارکت در بازآفرینی بافت‌های تاریخی، از روش تحلیل مضمون ۴ با رویکرد شش مرحله‌ای ویرجینیا براون و ویکتوریا کلارک استفاده شد. این رویکرد، با فراهم کردن یک چارچوب انعطاف‌پذیر و نظام‌مند، امکان شناسایی، سازمان‌دهی و تفسیر الگوهای معنایی (مضامین) درجنبه‌های گوناگون (Braun & Clarke, 2006)

⁴ Thematic Analysis

⁵ MAXQDAI

¹ Scopus

² Web of Science

³ Science Direct

استخراج‌شده از دیدگاه صاحب‌نظران طبق جدول شماره ۱، کدگذاری، تحلیل و تلفیق شدند و در سه دسته ساختار (به ویژگی‌های ذاتی و بنیادینی اطلاق می‌شود که وجود آن‌ها برای تحقق مفهوم مشارکت ضروری است و در صورت فقدان آن‌ها، اصالت مشارکت زیر سؤال می‌رود)، عملکرد (به شیوه و فرآیند عملیاتی شدن مشارکت در فرآیند بازآفرینی اشاره دارد. این شامل نحوه اجرا، تعاملات بین مشارکت‌کنندگان و سازوکارهای تصمیم‌گیری و پیاده‌سازی طرح‌ها است) و اثرگذاری در دو سطح و در نه زمینه (به نتایج و پیامدهای ناشی از اجرای صحیح فرآیند مشارکت بر رفتار شهروندان و سازمان‌های متولی بازآفرینی در زمینه‌های مختلف اطلاق می‌شود. این شامل تغییر در نگرش‌ها، افزایش حس تعلق، بهبود کیفیت تصمیمات و دستیابی به اهداف بازآفرینی است) برای مشارکت در بازآفرینی بافت‌های تاریخی شناسایی گردید.

تحلیل زمانی و مکانی: در میان هفتاد مقاله گزینش شده برای این پژوهش، در بازه زمانی ۲۰۲۴-۲۰۰۰، بیشترین پژوهش‌ها به‌ترتیب در سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۴ (هر یک ۱۰ مورد)، ۲۰۲۰ (۸ مورد) و ۲۰۲۳ (۷ مورد)، طبق تصویر شماره ۲ منتشر شده‌اند. از میان منابع گزینش شده، چین (۱۹ پژوهش)، انگلستان (۸ پژوهش) و ایران، کره جنوبی و ترکیه (هریک ۴ پژوهش)، طبق تصویر شماره ۳ بیشترین فراوانی را دارند. همچنین نوع منابع طبق تصویر شماره ۴ عبارتست از ۶۱ مورد مقاله، ۷ مورد مقاله کنفرانسی و دو مورد تز که همه در پایگاه‌های معتبر نمایه شده‌اند.

داده‌های اولیه مجدداً بررسی شدند تا از اعتبار مضامین اطمینان حاصل شود.

۵--تعریف و نام‌گذاری مضامین: مضامین نهایی به‌طور واضح تعریف و نام‌گذاری شدند. نام‌گذاری به گونه‌ای انجام شد که جوهر و محتوای هر مضمون را به‌دقت منعکس کند. شبکه ارتباطی بین مضامین در قالب جداول توصیفی تبیین گردید.

۶- تولید گزارش: درنهایت، یافته‌های پژوهش براساس مضامین تعریف شده به نگارش درآمد و مضامین مورد تحلیل و تفسیر قرار گرفتند. اعتبارسنجی یافته‌ها و پایایی کدگذاری:

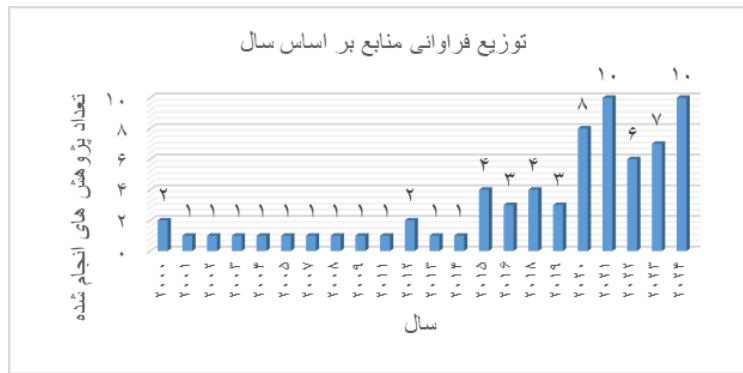
برای اطمینان از اعتبار یافته‌های پژوهش و پایایی فرآیند کدگذاری، اقدامات زیر صورت گرفت:

توافق بین کدگذاران: نتایج کدگذاری شده توسط هر سه کدگذار به‌صورت دوره‌ای مورد بحث و بررسی قرار گرفت تا از درک مشترک کدها و مضامین اطمینان حاصل شود. اختلافات نظر از طریق بحث و تبادل نظر حل و اجماع نهایی حاصل گردید. **بررسی توسط متخصصان:** مضامین نهایی و ساختار کلی یافته‌ها با متخصصان حوزه بازآفرینی شهری و مطالعات مشارکت در میان گذاشته شد و نظرات آن‌ها برای اطمینان از اعتبار تفسیری مضامین اخذ گردید.

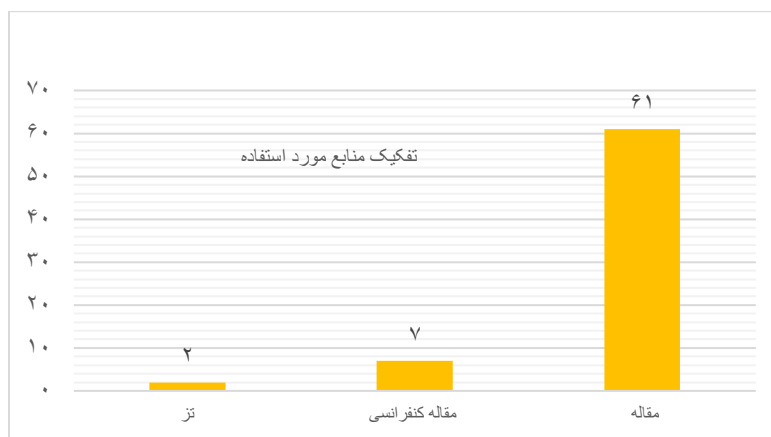
۵ یافته‌ها و بحث

۵/۱ یافته‌ها

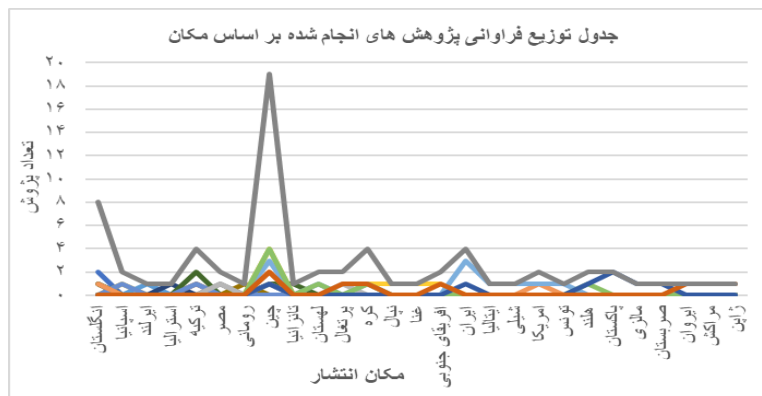
پس از اجرای مراحل چهارگانه پریزما و گزینش ۷۰ منبع، داده‌ها براساس ملاحظات و ویژگی‌های

شکل ۲. توزیع فراوانی منابع گزینش شده براساس زمان

شکل ۳. توزیع فراوانی منابع گزینش شده براساس مکان

شکل ۴. تفکیک منابع گزینش شده از پایگاه های معتبر

سازمان‌دهنده شامل ساختار، عملکرد و اثرگذاری استخراج شد. تحلیل مضامین مشارکت در بازآفرینی بافت‌های تاریخی مشتمل بر ۷۴ مضمون اولیه و ۲۳ مضمون اصلی است.

احصاء مضمون‌های اولیه، اصلی و سازمان‌دهنده

پس از گردآوری و تحلیل محتوا از تعاریف ارائه شده در جدول ۱، از مفهوم مشارکت سه دسته مضمون

در مضمون سازمان‌دهنده اثرگذاری با دو سطح شهروندی و سازمانی و نه زمینه؛ ۲۱ مضمون اولیه در سطح شهروندی در ۸ مضمون اصلی شامل «کاهش مقاومت روان‌شناختی، ارتقاء آگاهی، یکپارچه‌سازی تلاش‌ها و ابتکارات، تضمین تداوم، تضمین عدالت، تسهیل توسعه اجتماعی، توافق منافع، بهبود شرایط محیطی» طبق جدول شماره ۴ و ۲۷ مضمون اولیه در سطح سازمانی در ۷ مضمون اصلی شامل «توسعه اطلاعات، بومی‌سازی، تجلی تنوع و نوآوری، ترسیم چشم‌انداز مشترک بلندمدت، تسهیل پویایی قدرت هموار، مشروعیت حکمرانی، تأمین منابع» طبق جدول شماره ۵ دسته‌بندی شدند.

در مضمون سازمان‌دهنده ساختار ۱۱ مضمون اولیه شامل؛ چندوجهی، پیچیده، منعطف، فرآیند، پویا، مداوم، تعامل، فراگیر، جامع، ساختارمند و ادغام بود که در سه مضمون اصلی طبق جدول شماره ۲ مشتمل بر «شمولیت، پویایی و انسجام» قرار گرفتند. در مضمون سازمان‌دهنده عملکرد ۱۵ مضمون اولیه شامل؛ بستر^۱، روند کار^۲، برنامه، نیروی محرکه، جزء حیاتی، الگو^۳، توافق، راهبرد^۴، بازانندیشی، ابزار مبتکرانه، کلید مؤثر، تلاش، اصل بنیادی، رویکرد^۵ و مشروعیت‌بخش بود که در پنج مضمون اصلی طبق جدول شماره ۳ مشتمل بر «بستر، سازوکار، عامل مؤثر، الزام قانونی و تفاهم» دسته‌بندی شدند.

جدول ۲. احصاء مضمون سازمان‌دهنده ساختار از مضمون‌های اصلی و اولیه

مضمون اولیه	تعداد تکرار	منبع	مضمون اصلی	مضمون سازمان دهنده	مجموع تکرار	
چندوجهی	۲۹	Kon Kim et al. (2021); Khachatryan (2024); Lu (2020); Zhang et al. (2020); Maginn (2007); Speak (2000); Barrón (2005); Afacan (2015); Yang et al. (2022)	شمولیت	ساختار	۱۳۸	
	۲۹					پیچیده
	۴۰					
	۴۰					جامع
۲۴	Fu et al. (2023); Kon Kim et al. (2021); Varol et al. (2011); Wesley & Ainswort (2018)	پویایی	۹۳			
۹	Turcu (2012)				منعطف	
۳۰	Fu et al. (2023); Maginn (2007); Afacan (2015); Wesley & Ainswort (2018); Varol et al. (2011); Zhang et al. (2020)					فرآیند
۳۰					پویا	
تعامل	۳۱	Lu (2020); Kon Kim et al. (2021); Zhao et al. (2024);) ; Ročak & Keinemans (2023); Yang et al. (2022); Turcu (2012); Layson & Nankai (2015)	انسجام		۵۹	
	۲۰	Afacan (2015); Khachatryan (2024); Zhang et al. (2020)				ادغام
	۸	Maginn (2007); Barrón (2005); Huang & Chen (2014); Ročak & Keinemans (2023)				ساختارمند

⁴ Strategy
⁵ approach

¹ Platform
² mechanism
³ Paradigm

جدول ۳. احصاء مضمون سازمان‌دهنده عملکرد از مضمون‌های اصلی و اولیه

مجموع تکرار	مضمون سازمان‌دهنده	مضمون اصلی	منبع	تعداد تکرار	مضمون اولیه
۳۰	عملکرد	بستر	Huang & Chen (2014)	۵	زمینه
			Yang et al. (2022)	۳	الگو
			Khachatryan (2024)	۲۲	رویکرد
۳۳		عامل مؤثر	Barrón (2005)	۱۴	نیروی محرکه
			Khachatryan (2024)	۹	ابزار مبتکرانه
			Turcu (2012); Fu et al. (2023)	۱۰	کلید مؤثر
۱۵		تفاهم	Kon Kim et al. (2021)	۹	بازاندیشی
			Ročak & Keinemans (2023)	۶	توافق
۱۵		الزام قانونی شروع	Ročak & Keinemans (2023); Lu (2020); Layson & Nankai (2015)	۷	مشروعیت‌بخش
			Wesley and Ainswort (2018)	۵	جزء حیاتی
			Maginn (2007)	۳	اصل بنیادی
۴۸		سازوکار	Turcu (2012); Fitzpatrick, et al. (2000); Zhang et al. (2020); Yang et al. (2022)	۱۰	روند کار
			Fitzpatrick, et al. (2000)	۵	برنامه
			Zhao et al (2024)	۱۱	راهبرد
			Lu (2020)	۲۲	تلاش

سازمانی مستلزم توجه توأمان به هر سه این دسته‌بندی است.

شمولیت: یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که شمولیت با تأکید بر حضور فراگیر تمامی ذی-نفعان بافت تاریخی در تمامی طیف‌ها، طبقات و سنین، دامنه وسیع و چندوجهی مشارکت را نمایان می‌سازد.

پویایی: پژوهش حاضر، پویایی را با ویژگی‌های انعطاف‌پذیری، فرآیندی بودن و قابلیت تغییر، به-عنوان ضرورتی برای تطبیق مشارکت با تحولات و مقتضیات گوناگون تبیین می‌کند.

انسجام: انسجام در این پژوهش با تمرکز بر تعامل، ادغام و ساختارمندی، بر همکاری و شفافیت

۵٫۲ بحث

در راستای پرسش بنیادین طرح شده، ابتدا ویژگی‌های ساختاری و عملکردی مشارکت در بازآفرینی منتج از تحلیل و تلفیق پژوهش‌های پیشین مورد بحث قرار می‌گیرد، تا از این طریق، زمینه برای پرداختن به بحث در خصوص سطح‌بندی و زمینه‌های اثرگذاری فراهم شود.

ساختار مشارکت، برآمده از مرور نظام‌مند و تحلیل محتوای منابع علمی، به‌عنوان ویژگی‌های ذاتی آن در سه دسته کلیدی قابل تبیین است: شمولیت، پویایی و انسجام. این پژوهش، با جمع‌بندی دیدگاه‌های مختلف، بر این باور است که تحقق مشارکت اثربخش در هر دو سطح شهروندی و

دارد. بررسی‌ها در عملکرد حاکی از آن است که در کشورهای در حال توسعه، نیاز به ایجاد بستر برای یکسان‌سازی منافع ذینفعان و متقاعد نمودن آن‌ها دیده می‌شود و در نبود مشارکت، بازآفرینی توجیه قانونی نداشته و به شکل ابزاری در دست حکمرانی برای تضییع حقوق شهروندان خواهد بود؛ چنانکه در مطالعات مربوط به غنا و بازار کوروکوتوبا توسط اسانته و هلبرت (۲۰۲۰) به آن اشاره شده و موجب آوارگی اقتصادی گردیده است.

درواقع، عدم تعادل بین تأکید بیش از حد بر انعطاف از سوی شهروندان و حاکمیت بالا به پایین در برخی موارد، مسأله کارکرد واقعی مشارکت را نقض نموده و مانع از عملکرد مؤثر آن گردیده است. اکنون با تکیه بر تعریف جامع حاصل از مرور و تحلیل نظریات پیشین در حوزه ساختار و عملکرد به بحث در خصوص سطح و زمینه اثرگذاری مشارکت پرداخته خواهد شد.

اثرگذاری در سطح شهروندی:

یکی از یافته‌های کلیدی این پژوهش، اثرگذاری مشارکت در سطح شهروندی در پنج زمینه اجتماعی-فرهنگی، نهادی، سیاسی-اجتماعی، سیاسی-اقتصادی و کالبدی-محیطی با تأکید بر در نظر گرفتن تمام جوانب ساختار و عملکرد مشارکت است.

در زمینه اجتماعی-فرهنگی، مشارکت با ایجاد نقش فعال برای افراد جامعه، مقاومت روان‌شناختی را کاهش داده و آگاهی را ارتقا می‌دهد، این اثر بخشی با تکیه بر شمولیت و پویایی از ساختار و بستر، تفاهم و عامل مؤثر از عملکرد افراد را از حالت انفعال خارج نموده و به عاملی فعال در حفظ و احیای بافت تاریخی تبدیل می‌کند. همچنین، مشارکت فرصتی برای کسب اطلاعات درباره تاریخ، فرهنگ و ارزش‌های محل سکونت فراهم می‌کند و حس تعلق و مسؤولیت‌پذیری را تقویت می‌کند.

در زمینه نهادی، با تکیه بر ویژگی انسجام از ساختار و سازوکار از عملکرد، یکپارچه‌سازی تلاش‌های فردی در قالب گروهی و تقویت همکاری

میان ذینفعان جهت ادغام و اجرای یکپارچه دیدگاه‌ها و منافع آن‌ها در فرآیند تصمیم‌گیری و اجرا تأکید دارد. این ویژگی، ابعاد مختلف بازآفرینی و بافت تاریخی را به شکلی ساختارمند در هم می‌آمیزد و از نادیده گرفته شدن جنبه‌های گوناگون جلوگیری می‌کند.

مطابق با زمان انتشار منابع، کشورهای با فرهنگ جمع‌گرا در اوایل قرن حاضر به ویژگی‌های ساختاری مشارکت توجه نشان داده‌اند، در مقابل، کشورهای در حال توسعه این موضوع تازگی دارد. این نشان می‌دهد که بازآفرینی در کشورهای مبدع آن، پس از گذراندن مراحل تحمیلی، به سمت مشارکت محوری پیش رفته است؛ در حالی که در کشورهای آسیایی و آفریقایی، این موضوع تازه مطرح شده و اغلب بدون توجه کافی به ساختار، راهکارهایی برای افزایش مشارکت پیشنهاد می‌شود. یافته‌ها بر لزوم تحول در درک مفهوم مشارکت و اهمیت زمینه فرهنگی و سطح توسعه در این حوزه تأکید دارند و پژوهش حاضر با در نظر گرفتن هر سه جنبه ساختار، درک موجود را تکمیل می‌کند عملکرد مشارکت برآمده از مرور نظام‌مند و تحلیل محتوای منابع علمی مرتبط، به عنوان نحوه عمل در پنج دسته؛ بستر، عامل مؤثر، تفاهم، سازوکار و الزام قانونی دسته‌بندی شده است.

به عنوان **بستر**، فضایی برای تعامل ذینفعان فراهم می‌کند و زمینه‌ساز همکاری است؛ به عنوان **عامل مؤثر**، کیفیت، رضایت و پایداری پروژه‌ها را ارتقا می‌دهد؛ به عنوان **تفاهم**، از طریق گفت‌وگو و اجماع، هم‌افزایی را تقویت می‌کند؛ در نقش **سازوکار**، ابزارهای ساخت یافته، حضور ذینفعان را مدیریت می‌کند؛

در **الزام قانونی**، مشارکت همگانی نشان می‌دهد که بدون ایجاد شرایط آن، آغاز بازآفرینی بی‌معنا بوده و هیچ تفاوتی با اقدامات تک‌بعدی پیشین نخواهد داشت؛ این تنوع در نقش‌های عملکردی، پیچیدگی مشارکت را نشان داده و بر ضرورت تلفیق این جنبه‌ها برای موفقیت بازآفرینی تأکید

شده و تداوم بازآفرینی را تضمین می‌کند. تعامل دوسویه مشارکت و توسعه نهادی، چرخه‌ای سازنده برای حضور فعال‌تر افراد ایجاد می‌کند.

نهادهای عمومی و خصوصی، کارآمدی بازآفرینی و رشد نهادی جامعه را در پی دارد، این امر به سازمان‌دهی مکرر و خودسازمان‌دهی جوامع محلی منجر

جدول ۴. احصاء مضمون سازمان‌دهنده اثرگذاری از مضمون‌های اصلی و اولیه در سطح شهروندی

مضمون‌های اولیه	تعداد تکرار	منبع	مضمون‌های اصلی	زمینه اثرگذاری	مجموع تکرار
نقش داشتن در اجرا	۸	Turcu (2012); Zhang et al. (2020); Yang et al. (2022)	کاهش مقاومت روان‌شناختی ۲۲	اجتماعی فرهنگی	۴۹
دخالت فعال در برنامه‌ریزی و نظارت	۱۴	Turcu (2012); Zhang et al. (2020); Lu (2020); Yang et al. (2022);			
تلاش‌های جمعی با دیپلماسی فرهنگی	۱۶	Huang & Chen (2014); Yang et al. (2022); Fu et al. (2023)			
تعهد بلندمدت به روند بازآفرینی در اقدام و همراهی	۱۱	Varol et al. (2011); Wesley & Ainsworth (2018); Fu et al. (2023); Kon Kim et al. (2021)			
یک تلاش مشترک بین نهادهای عمومی و خصوصی	۱۲	Turcu (2012); Zhao et al. (2024); Barrón (2005)	یکپارچه‌گی تلاش‌ها و ابتکارات ۲۵	نهادی	۴۹
هماهنگی بین ابتکارات عمومی و خصوصی	۱۳	(2024); Khachatryan Varol et al. (2011); Huang & Chen (2014)			
سازمان‌دهی فعالیت‌های مکرر خودسازمان‌دهی مبتکرانه توسط جوامع محلی	۱۲	Huang & Chen (2014); Barrón (2005)			
اطمینان از اعمال مؤثر حقوق	۸	Afacan (2015); Fitzpatrick, et al. (2000); Varol et al. (2011)			
ارائه شرایط همکاری اجتماعی عادلانه	۱۳	Turcu (2012); Afacan (2015)	تضمین عدالت ۴۱	اجتماعی سیاسی	۶۸
ایجاد محیطی فراگیر	۱۲	Turcu (2012); Khachatryan (2024); Layson & Nankai (2015)			
شمول اجتماعی	۸	Afacan (2015); Varol et al. Speak (2000) (2011);			
بسیج کامل	۶	Kon Kim et al. (2021)			

		تسهیل توسعه اجتماعی ۲۷	Yang et al. (2022); Maginn (2007); Zhao et al. (2024)	۱۲	توسعه جامعه
			Maginn (2007); Kon Kim et al. (2021) Speak (2000)	۹	رسیدگی به طرد اجتماعی
۳۰	سیاسی اقتصادی	توافق منافع ۳۰	Yang et al. (2022); Ročak & Keinemans (2023)	۹	توانایی جامعه برای انطباق با تغییرات سیاسی و اقتصادی
			Yang et al. (2022); Maginn (2007)	۱۱	ایجاد توافق بین اعضا در منافع
			Yang et al. (2022); Khachatryan (2024)	۱۰	مذاکره و سازش
۲۴	کالبدی محیطی	بهبود شرایط محیطی ۲۴	Afacan (2015); Barrón (2005); Yang et al. (2022)	۹	همکاری در بهبود عملکرد محیط
			Layson & Nankai (2015); Ročak & Keinemans (2023); Khachatryan(2024) ;Fu et al. (2023)	۱۰	همکاری در شکل دادن به محیط خود
			Lu (2020); Varol et al. (2011)	۵	تلاش مشترک برای غلبه بر موانع محلی و محیطی

انسجام از ساختار و عامل مؤثر از عملکرد به هماهنگ نمودن تلاش افراد به شکل جمعی برای رفع موانع محلی و بهبود کیفیت کالبدی-محیطی، می‌انجامد، این فرآیند، زیبایی بصری و کارایی فضاهای عمومی را افزایش داده و علاوه بر کمک به پایداری و رونق بافت تاریخی، شرایط محیطی را ارتقا می‌دهد. این جنبه‌ها، مشارکت را کاتالیزوری برای توانمندسازی افراد و توسعه جامع در روند بازآفرینی نشان می‌دهند.

یافته‌ها نشان می‌دهند که برخی موارد مانند ایجاد رضایت در شهروندان برای مشارکت، تقویت نهادها برای همکاری بخش خصوصی و عمومی، رفع تضاد منافع و ایجاد تعامل و هم‌سویی در میان ذی‌نفعان برای دستیابی به اهداف مشترک، که در ابتدا از سوی محققان در انگلستان و کشورهایی که زادگاه بازآفرینی بوده‌اند مطرح گردیده که براساس منافع جمعی و شرایط خاص فرهنگی و قوانین

در زمینه سیاسی-اجتماعی، با تکیه بر شمولیت و پویایی از ساختار با ایجاد شرایط همکاری عادلانه و محیطی فراگیر، عدالت اجتماعی را تقویت کرده موجب پویایی قدرت هموار شده و با تکیه بر الزام قانونی از عملکرد، برای شروع بازآفرینی تغییر در شیوه تصمیم‌گیری و حکمرانی را در پی داشته و از انحصار قدرت و منافع جلوگیری می‌کند.

در زمینه سیاسی-اقتصادی، مشارکت با ایجاد توافق منافع از طریق مذاکره و سازش، انطباق جامعه با تغییرات سیاسی-اقتصادی را تقویت می‌کند در این بعد با تکیه بر انسجام از ساختار سازوکار، تفاهم و بستر از عملکرد، با فراهم کردن بستری برای گفت‌وگو میان ذی‌نفعان، منافع تمامی طرف‌ها را تأمین می‌کند. این امر، به‌ویژه در بافت‌های تاریخی که با تضاد منافع بین گروه‌های مختلف مواجه هستند، اهمیت بسزایی دارد. در زمینه کالبدی-محیطی، با تکیه بر شمولیت و

در زمینه مدیریت برنامه‌ریزی، با تکیه برشمولیت، پویایی و انسجام از ساختار و عامل مؤثر، تفاهم، بستر و سازوکار به گردآوری اطلاعات متنوع، بهره‌گیری از تخصص‌ها و تلفیق دیدگاه‌ها، تنوع و نوآوری در برنامه‌ریزی می‌انجامد، این فرآیند با ادغام خواسته‌های جامعه و درگیری نظام‌مند با میراث، چشم‌اندازی مشترک و بلندمدت ترسیم می‌کند و در نتیجه، برنامه‌هایی خلاقانه و متناسب با نیازهای بافت تاریخی شکل می‌گیرد در زمینه مدیریت سیاسی، با تکیه بر شمولیت، پویایی از ساختار و بستر، الزام قانونی و سازوکار از عملکرد، به ایجاد بستر حضور فعال ذی‌نفعان پرداخته که به تمرکززدایی و تقویت حکمرانی مشارکتی منجر می‌شود. این فرآیند با اعتمادسازی، صدای شهروندان را منعکس کرده، تصمیم‌گیری را فراگیر می‌کند و با تسهیل پویایی قدرت و مشروعیت‌بخشی، فضایی برای تعامل و همکاری ذی‌نفعان فراهم می‌سازد

در زمینه مدیریت اقتصادی، با تکیه بر انسجام و شمولیت از ساختار و بستر، تفاهم و سازوکار از عملکرد، به ارتقاء ساختارهای اجتماعی-اقتصادی پرداخته که در نتیجه اشتراک‌گذاری منابع و تعادل‌بخشی به منافع ذی‌نفعان از طریق مذاکره، تأمین منابع مالی و غیر مالی تسهیل می‌شود این فرآیند با توانمندسازی جامعه، ایجاد فرصت‌های شغلی و تقویت شبکه‌های ارتباطی، سرمایه‌های اجتماعی و اقتصادی را جذب کرده و هم‌افزایی منابع را برای مدیریت مؤثر اقتصاد بازآفرینی فراهم می‌سازد.

یافته‌ها نشان می‌دهند که در برخی کشورها مانند ایران که توسط میرزاخانی و همکاران (۲۰۲۱) به آن اشاره شده، تضاد منافع در میان دستگاه‌های مدیریتی و تعدد این دستگاه‌ها مانع مشارکت شده و موانعی اساسی را ایجاد می‌نماید. همچنین در موارد حکمرانی انتقاداتی به شیوه بالا به پایین و تمرکز در قدرت و عدم پویایی قدرت دیده می‌شود که در مدیریت سیاسی محسوس و مانع مشارکت

حمایت‌گر حقوق شهروندی بوده و به منظور بهره‌بردن از مشارکت شهروندان در فرآیند بازآفرینی مطرح شده است. در کشورهایی که بستر مشارکت هنوز آماده نگردیده و به ساختارها و عملکرد مشارکت توجه نشده، این موارد مطروحه مورد تقلید واقع شده و زمینه تضییع حقوق شهروندان را فراهم نموده و منشور اخلاقی رضایت ساکنان نقض شده است؛ چنانچه لایسون و نانکی (۲۰۱۵) در خصوص مورد تانزانیا (دارالسلام) به آن اشاره دارند و وردینی (۲۰۱۵) به مورد فساد و تبانی نهادها در به عقب راندن ساکنین و حذف صدای آنان در تصمیم‌گیری در موارد نانجینگ، سوژو و شانگهای اشاره می‌کند. بنابراین، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که در سطح شهروندی مشارکت نه تنها می‌تواند در ابعاد یاد شده اثرگذار باشد، بلکه در صورت عدم توجه به ویژگی‌های ساختاری و عملکردی به شکل توأماً می‌تواند ناقض حقوق شهروندی و عامل سوء استفاده از آنان گردد.

اثرگذاری سطح سازمانی:

یکی از یافته‌های کلیدی این پژوهش اثرگذاری مشارکت در سطح سازمانی در چهار زمینه مدیریت، فرهنگی، برنامه‌ریزی، سیاسی و اقتصادی، با تأکید بر در نظر گرفتن جوانب ساختار و عملکرد مشارکت است.

در زمینه مدیریت فرهنگی، با تکیه بر شمولیت و انسجام از ساختار و عامل مؤثر و بستر از عملکرد به تسهیل گفت‌وگو و اشتراک‌گذاری منابع اطلاعاتی منجر شده که حس مالکیت و آگاهی جامعه را تقویت نموده و توسعه اطلاعات را به دنبال خواهد داشت، سازمان‌ها با دریافت دیدگاه‌های جامعه و تلفیق آن‌ها در راهبردهای بازآفرینی، الگویی بومی و متناسب با هر بافت تاریخی ایجاد می‌کنند.

این فرآیند، نقش‌پذیری جامعه در بازآفرینی را هدایت کرده و مشارکت آگاهانه را افزایش می‌دهد. در نتیجه، فرهنگ به سمت تقویت حضور فعال جامعه در حفظ بافت‌های تاریخی مدیریت می‌شود.

بوده و بازآفرینی را به سمت مدل تحمیلی و غیر تعاملی پیش می‌برد وردینی (۲۰۱۵) در مورد چین؛ شن و همکاران (۲۰۲۱) در اشاره به حکمرانی ناسالم و نقض حقوق مالکیت شهروندان گزارش می‌دهند.

جدول ۵. احصاء مضمون سازمان‌دهنده اثرگذاری از مضمون‌های اصلی و اولیه در سطح سازمانی

مضمون‌های اولیه	تعداد تکرار	منبع	مضمون‌های اصلی	زمینهٔ اثرگذاری	مجموع تکرار
تسهیل گفت‌وگو میان طرفین	۹	Wesley & Ainswort (2018); Barrón (2005)	توسعهٔ اطلاعات ۴۱	مدیریتی فرهنگی	۶۰
	۱۴	Zhao et al. (2024); Afacan (2015); Wesley & Ainswort (2018); Khachatryan (2024); Barrón (2005)			
	۱۸	Layson & Nankai (2015); Ročak & Keinemans (2023); Fitzpatrick, et al. (2000); Lu (2020); Turcu (2012); Zhao et al. (2024); Varol et al. (2011); Wesley & Ainswort (2018); Maginn (2007); Fu et al. (2023)			
	۱۹	Barrón (2005); Wesley & Ainswort (2018); Khachatryan (2024)			
تلفیق دیدگاه‌های محلی در استراتژی‌های بازآفرینی			بومی‌سازی ۱۹		
نظرسنجی و مشاوره برای جمع‌آوری اطلاعات و ترجیحات	۱۱	Zhao et al. (2024); Varol et al. (2011); Wesley & Ainswort (2018)	تجلی تنوع و نوآوری ۳۶	مدیریتی برنامه‌ریزی	۸۲
	۱۴	Barrón (2005); Lu (2020); Huang & Chen (2014); Ročak & Keinemans (2023)			
	۱۱	Khachatryan (2024); Fitzpatrick, et al. (2000); Maginn (2007); Varol et al. (2011)			
	۱۲	Turcu (2012); Wesley & Ainswort (2018); Varol et al. (2011)	ترسیم چشم‌انداز مشترک بلندمدت ۴۶		
	۸	Zhang et al. (2020); Afacan (2015); Khachatryan (2024)			
	۱۳	Khachatryan (2024); Fu et al. (2023); Huang & Chen (2014)			
	۷	Maginn (2007); Speak (2000); Layson & Nankai (2015); Ročak & Keinemans (2023); Zhao et al. (2024)			
	۶	Turcu (2012); Zhao et al. (2024); Speak (2000)			

۱۰۴	مدیریتی سیاسی	تسهیل پویایی قدرت هموار ۴۲	Fitzpatrick, et al. (2000); Varol et al. (2011)	۴	تحکیم دموکراتیک بین ساکنان و دولت محلی
			Speak (2000); Barrón (2005)	۵	تقسیم قدرت
			Khachatryan(2024); Kon Kim et al. (2021); Zhang et al. (2020)	۱۴	رویکردهای پایین به بالا
			Ročak & Keinemans (2023); Yang et al. (2022); Turcu (2012)	۱۰	تمرکززدایی
			Maginn (2007); Barrón (2005); Kon Kim et al. (2021); Zhang et al. (2020)	۹	حکمرانی مشارکتی
		مشروعیت حکمرانی ۶۲	Speak (2000); Lu (2020); Afacan (2015)	۱۰	اعتمادسازی از سوی حاکمیت
			et al. (2022); Afacan Yang (2015); Fitzpatrick et al. (2000)	۹	تضمین مرتبط و معناداری نتایج برای جامعه درگیر
			Khachatryan (2024); Yang et al. (2022); Turcu (2012); Barrón (2005)	۱۰	انعکاس صدای شهروندان در حکمرانی و سیاست‌گذاری
			Zhang et al. (2020); Afacan (2015)	۹	شنیدن صدای همه ذی‌نفعان
			Zhao et al. (2024); Yang et al. (2022); Layson & Nankai (2015)	۱۱	فراگیری امر تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری
			Lu (2020); Layson & Nankai (2015); Turcu (2012)	۷	تعامل حمایت دولتی و نیروهای اجتماعی
			Layson & Nankai (2015); Maggin (2007); Speak (2000)	۶	اطمینان از عدالت، شفافیت و پاسخ- گویی
۳۰	مدیریتی اقتصادی	تأمین منابع ۳۰	Yang et al. (2022); Varol et al. (2011); Turcu (2012)	۱۰	ارتقاء ساختارهای اجتماعی - اقتصادی
			Barrón (2005); Khachatryan (2024); Turcu (2012)	۱۲	به اشتراک‌گذاری منابع از پایین به بالا
			Kon Kim et al. (2021); Yang et al. (2022)	۸	تعادل میان منافع گروه‌های مختلف

مانند مورد خوراسگانی و اسکندری (۲۰۲۴) از ایران مشاهده شده است؛ لذا در سطح سازمانی بدون توجه به زمینه و ساختار و عملکرد مشارکت، در روند بازآفرینی، نه تنها امکان حصول نتیجه و دستیابی به احیا و ابقا در بافت تاریخی بسیار ضعیف خواهد

همچنین در مواردی سوءاستفاده از توافق فرهنگی با ساکنان در راستای تجاری‌سازی و درنهایت اعیانی‌سازی بافت تاریخی مانند گزارش بوسا و ماداندولا (۲۰۲۴) از فاس (مراکش) و مواردی از ناعدالتی‌های اقتصادی مانند گو و ژانگ (۲۰۲۱) از گوانگژو (چین) و مواردی از نابرابری در تأمین منابع

بود، بلکه زمینه‌ساز تبعات منفی در این حوزه می‌گردد.

۶ جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

پژوهش پیش رو سعی نمود تا با مرور نظام‌مند و تحلیل مضمون پس از جمع‌بندی در خصوص ساختار و عملکرد مشارکت طبق تصویر شماره ۵ به زمینه و سطح اثرگذاری دست یابد که در بخش بحث به آن پرداخته شد. در حوزه ویژگی‌های ساختاری این پژوهش با رابرتز (۲۰۰۰)، جونز (۲۰۲۰)، احمد خان (۲۰۲۳) و آدجوكه و لوآنا (۲۰۲۴) در شمولیت با ماگین (۲۰۰۷)، فرناندز و انجلز (۲۰۰۹)، ژانگ (۲۰۲۰) و کائو (۲۰۲۲) در پویایی با فیتزپاتریک (۲۰۰۰)، ژانگ (۲۰۲۴)، خوراسگانی و اسکندری (۲۰۲۴)، ماتئو و کونات (۲۰۱۶)، تورکو (۲۰۱۲) و ناکیزامه (۲۰۲۴) در انسجام هم راستا بوده، باین-حال، شایان ذکر است که برخی از پژوهش‌ها رویکردهای ایستاتری را در تعریف فرآیند مشارکت اتخاذ کرده‌اند مانند زالوسکا (۲۰۱۶)، هوستون (۲۰۱۵) که برنامه‌ریزی مالی را بر پویایی و انعطاف ارجح دانسته‌اند؛ لذا این پژوهش با مواردی از این دست تضاد دارد.

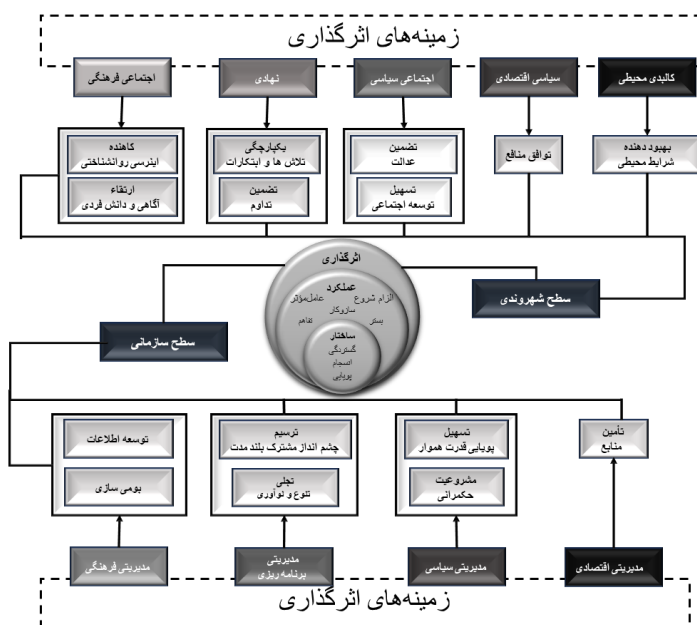
در حوزه ویژگی‌های عملکردی، این پژوهش در عملکرد به‌عنوان ایجاد بستر با هونگ و چن (۲۰۱۴)، وارول و همکاران (۲۰۱۱)، آبه (۲۰۰۳)، شن و همکاران (۲۰۲۱)، خوراسگانی و اسکندری (۲۰۲۴)، یانگ و همکاران (۲۰۲۲) و خاچی توریان (۲۰۲۴) به‌عنوان عامل مؤثر، با بارون (۲۰۰۵)، تورکو (۲۰۱۲)، فو (۲۰۲۳) و خاچیتوریان (۲۰۲۴)، به عنوان تفاهم با آمر و همکاران (۲۰۲۴)، لو (۲۰۲۰)، روسیک و کنمنت (۲۰۲۳) و کون کیم و همکاران (۲۰۲۱) در نقش سازوکار، با فیتزپاتریک (۲۰۰۰)، تورکو (۲۰۱۲)، ژانگ و همکاران (۲۰۲۰)، لو (۲۰۲۰) و ژائو و همکاران (۲۰۲۴)، به‌عنوان الزام قانونی با ماگین (۲۰۰۷)، ولسی و آینسورت (۲۰۱۸)، روسیک و کنمنتس (۲۰۲۳)، لو (۲۰۲۰) و لایسون و نانکی (۲۰۱۵) هم راستا بوده

در عین حال با مطالعاتی که فقط به اقدامات پژوهشی و ارائه برنامه بدون انعطاف در عملکرد مشارکت تکیه دارند مانند ناتویوداد و همکاران (۲۰۱۹) ریچاردلی (۲۰۲۱) برانکو و همکاران (۲۰۲۴) در تضاد است.

در حوزه اثرگذاری سطح شهروندی: در بعد اجتماعی-فرهنگی این پژوهش با فو و همکاران (۲۰۲۳)، تورکو (۲۰۱۲)، ژانگ و همکاران (۲۰۲۰)، یانگ و همکاران (۲۰۲۲)، لو (۲۰۲۰)، ولسی و آینسورت (۲۰۱۸)، کون کیم (۲۰۲۱)، آفاجان (۲۰۱۵)، هم راستا بوده در در بعد نهادی با بارون (۲۰۰۵)، روسیک و کنمنت (۲۰۲۳)، کون کیم (۲۰۲۱)، خاچی توریان (۲۰۲۴)، لو (۲۰۲۰). در بعد سیاسی-اجتماعی با فیتزپاتریک و همکاران (۲۰۰۰)، وارول (۲۰۱۱)، لایسون و نانکی (۲۰۱۵)، ماگین (۲۰۰۷)، اسپیک (۲۰۰۰) در بعد سیاسی-اقتصادی با ماگین (۲۰۰۷)، بارون (۲۰۰۵)، آفاجان (۲۰۱۵)، یانگ (۲۰۲۲) در بعد کالبدی-محیطی با می‌دهد ماژا و کنمنت (۲۰۲۳)، لایسون و نانکی (۲۰۱۵)، فو (۲۰۲۳)، وارول (۲۰۱۱) هم‌راستا بوده و با مطالعاتی که شهروندان و میزان اثرپذیری آنان در اثر مشارکت (چه اثر مثبت و چه اثر منفی که در بحث به آن اشاره شد) مانند یو و همکاران (۲۰۲۲)، عبدالله (۲۰۱۹) در تضاد است.

در حوزه اثرگذاری سطح سازمانی: در بعد مدیریت فرهنگی با ژو و همکاران (۲۰۲۴)، بارون (۲۰۰۵)، خاچی توریان (۲۰۲۴)، فیتزپاتریک (۲۰۰۵)، ماگین (۲۰۰۷)، روسیک و کنمنتس (۲۰۲۳) در بعد مدیریت برنامه‌ریزی با مایا و کینیمانس (۲۰۲۳)، لو (۲۰۲۰)، ولسی و آینسورت (۲۰۱۸)، ژانگ و همکاران (۲۰۲۰)، ژائو و همکاران (۲۰۲۴) در بعد مدیریت سیاسی با یانگ و همکاران (۲۰۲۲)، کون کیم و همکاران (۲۰۲۱)، ژانگ و همکاران (۲۰۲۰)، آفاجان (۲۰۱۵)، اسپیک (۲۰۰۰)، بارون (۲۰۰۵)، ژائو (۲۰۲۴)، میرزاخانی (۲۰۲۱) در در بعد مدیریت اقتصادی با یانگ و همکاران (۲۰۲۲)، تورکو (۲۰۱۲)، کون کیم (۲۰۲۱)، لایسون و نانکی (۲۰۱۵) هم‌راستا بوده و با مطالعاتی که یک جانبه با تکیه بر فرهنگ و بدون

در نظر گرفتن سازمان‌های دست‌اندرکار به ارثه راهکار پرداخته‌اند، مانند ژیاو ژانگ (۲۰۱۹)، بابتیست (۲۰۲۲) در تضاد است.

شکل ۵. یافته‌های پژوهش در دو سطح و نه مضمون براساس ساختار، عملکرد و اثرگذاری مستخرج از مطالعات پیشین

خلأ موجود در تبیین جامع و نظام‌مند مشارکت در بازآفرینی بافت‌های تاریخی را مرتفع سازد.

بر مبنای یافته‌های این پژوهش، به منظور ارتقاء مشارکت مؤثر و تحقق بازآفرینی پایدار بافت‌های تاریخی، پیشنهادهای ذیل در سطوح مختلف سیاست‌گذاری و اجرا ارائه می‌گردد:

- در زمینه مدیریت فرهنگی در سطح سازمانی، به منظور تسهیل تعامل دوسویه با سازمان‌های مسؤول، افزایش آگاهی و کاهش مقاومت روان-شناختی در سطح شهروندی و ایجاد تغییر در زمینه اجتماعی-فرهنگی، اقداماتی نظیر ایجاد بسترهای تعاملی دیجیتال، توسعه پلتفرم‌های آنلاین و استفاده از اپلیکیشن‌های موجود پیشنهاد می‌شود.

- در زمینه مدیریت سیاسی در سطح سازمانی، با هدف توسعه سرمایه اجتماعی و بسط عدالت در سطح شهروندی و زمینه سیاسی-اجتماعی، اقداماتی نظیر اصلاح نظام حکمرانی به سوی مشارکت‌محوری شامل بازنگری قوانین، اتخاذ رویکرد

جمع‌بندی نهایی این پژوهش نشان می‌دهد که در نظر گرفتن اثرگذاری مشارکت در سطوح مختلف، موفقیت بازآفرینی را افزایش می‌دهد؛ زیرا در سطح سازمانی با اولویت‌بندی مشارکت، کارکردهای آن در مدیریت ابعاد جامعه، کیفیت را ارتقا داده و هزینه‌ها و زمان را کاهش می‌دهد. هنگامی که سازمان‌های دست‌اندرکار، مشارکت را در رأس شهروندان، حس تعلق و مالکیت در آن‌ها برانگیخته می‌شود و بافت‌های تاریخی امکان تداوم حیات می‌یابند. در حقیقت، مشارکت در بازآفرینی بافت تاریخی در سطح شهروندی، تابعی از سطح سازمانی است. بی‌توجهی به اثرگذاری و بسنده کردن به کلیات، مشارکت را به فرآیندی ناکارآمد بدل می‌سازد که هزینه‌ها و منابع را برای مجریان افزون کرده و نتایج را برای جامعه نامطلوب می‌گرداند. این پژوهش کوشیده است با گردآوری نکات برجسته پژوهش‌های پیشین و دسته‌بندی در دو سطح شهروندی و سازمانی و تفکیک زمینه‌های اثرگذاری،

پایین به بالا و تفویض و تقسیم قدرت در فرآیند بازآفرینی ضروری است.

-در زمینه مدیریت برنامه‌ریزی در سطح سازمانی، برای یکپارچه‌سازی تلاش‌های جامعه و تضمین ادامه بازآفرینی و درنهایت بهبود شرایط محیطی در سطح شهروندی در دو زمینه نهادی و محیطی، اقداماتی نظیر نهادینه‌سازی آموزش در خصوص ارزش بافت‌های تاریخی از سطح مدارس، ترویج فعالیت‌های گروهی، ترسیم چشم‌انداز مشترک برای تمامی ذی‌نفعان، یکپارچه‌سازی سازمان‌های مسئول بازآفرینی و ایجاد الگوی بومی از طریق یک نهاد هماهنگ‌کننده برای هم‌سویی اقدامات و رفع تعارض منافع پیشنهاد می‌گردد.

-در زمینه مدیریت اقتصادی در سطح سازمانی، به منظور ایجاد توافق میان ذی‌نفعان، ایجاد حس مسئولیت و ترغیب به همکاری از طریق منافع مشترک، اقداماتی نظیر بازنگری قوانین، تولید و ایجاد مشاغل مرتبط با بازآفرینی و ایجاد سازوکارهای شفاف برای تخصیص منابع مالی پایدار توصیه می‌شود.

این مطالعه با فراهم‌آوردن مبنایی برای پژوهش‌های موردی و تحلیل تطبیقی رویکردهای مشارکتی در بافت‌های تاریخی متنوع، امکان سنجش اثربخشی این رویکردها را تسهیل می‌نماید. امید است دسته‌بندی و تبیین جزئیات مشارکت در این پژوهش، گامی مؤثر در جهت تقویت این فرآیند و تحقق بازآفرینی پایدار بافت‌های تاریخی باشد.

منابع

- A, Abdullah, M., Y, Shafik, Z., & Y, El Kerdany, D. (2019). New Urbanism Theory as an Approach to regenerate the Egyptian Urban Heritage. *Engineering Research Journal*, 161(0), 112-133.
<https://doi.org/10.21608/erj.2019.139777>
- Abe, D. (2003). Features of Initial Framework for Urban Regeneration Policies at the Historic Center of Barcelona.
<https://doi.org/10.11361/cpij1.38.0.99.0>
- Adewale, Bukola Adejoke and Parisi, Luana. (2024) Gender-Inclusive Regeneration Strategies for Inner City Housing. Available at SSRN:
<https://ssrn.com/abstract=4852849>
- Afacan, Y. (2015). Resident satisfaction for sustainable urban regeneration, 168(4), pp. 1-15.
<https://doi.org/10.1680/muen.14.00046>
- Alpodi, C., & Manole, C. (2013). Integrated Urban Regeneration – Solution for Cities Revitalize. *Procedia. Economics and finance*, 6, 178-185.
[https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(13\)00130-5](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(13)00130-5)
- Asante, L., & Helbrecht, I. (2020). Urban regeneration and politically-induced displacement in a secondary African city: A case of the Kotokuraba Market Project, Cape Coast, Ghana, *Geoforum*, Volume 115, Page 21-33, ISSN 0016-7185,
<https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2020.06.017>
- Baptist, V. (2022). Nostalgia for Urban Vices: Cultural Reminiscences of a Demolished Port City Pleasure Neighborhood. *Journal of Urban History*, 48(6), 1304-1323.
<https://doi.org/10.1177/00961442221101464>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
<https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Barron, A; (2005) A critical examination of recent developments in public participation in urban regeneration with particular reference to Spitalfields, east London. Doctoral thesis, UCL.
<https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1566900>
- Bonifati, G. (2018). PECreativity | people economy city: the case of London as a proactive investigation tool. *Creativity Studies*, 11(1), 142-151.
<https://doi.org/10.3846/cs.2018.5505>
- Boussaa, D., & Madandola, M. (2024) Cultural heritage tourism and urban regeneration: The case of Fez

- Medina in Morocco, *Frontiers of Architectural Research*, Volume 13, Issue 6, Pages 1228-1248. ISSN 2095-2635,
<https://doi.org/10.1016/j.foar.2024.04.008>.
- Branco, R., Canelas, P., & Alves, S. (2024). The governance of urban regeneration in Lisbon: Drivers of continuity and change. *Cities*, 154, Article 105324.
<https://doi.org/10.1016/j.cities.2024.105324>
- Cao, L. (2022). Participatory governance in China: 'Informal public participation' through neighbourhood mobilisation. *Environment and Planning C: Politics and Space*, 40(8), 1693-1710.
<https://doi.org/10.1177/23996544221100914>
- Chen, H., Wang, L., & Waley, P. (2020). The Right to Envision the City? The Emerging Vision Conflicts in Redeveloping Historic Nanjing, China. *Urban Affairs Review*, 56(6), 1746-1778.
<https://doi.org/10.1177/1078087419847769>
- Chu, X., Shi, Z., Yang, L., & Guo, S. (2020). Evolutionary Game Analysis on Improving Collaboration in Sustainable Urban Regeneration Multiple-Stakeholder Perspective. *Journal of Urban Planning and Development*. Volume 146, Issue 4, Pages, 04020046
<https://orcid.org/0000-0001-9871-9395>
- Ciesiołka, P., & Maćkiewicz, B. (2022). In Search of Social Resilience? Regeneration Strategies for Polish Cities. *Sustainability*, 14(19), 11969.
<https://doi.org/10.3390/su141911969>
- Dai, L., Wang, S., Xu, J., Wan, L., & Wu, B. (2017). Qualitative Analysis of Residents' Perceptions of Tourism Impacts on Historic Districts: A Case Study of Nanluoguxiang in Beijing, China. *Journal of Asian Architecture and Building Engineering*, 16(1), 107-114.
<https://doi.org/10.3130/jaabe.16.107>
- El-Basha, M. S. (2021). Urban interventions in historic districts as an approach to upgrade the local communities. *HBRC Journal*, 17(1), 329-364.
<https://doi.org/10.1080/16874048.2021.1938892>
- Esmer, M., & Kudumovic, L. (2021). Degeneration of socio-urban fabric at Yenikapı and proposals for rehabilitation. *Frontiers of Architectural Research*, 10(2), 284-303.
<https://doi.org/10.1016/j.foar.2021.01.007>
- Ertan, T., & Eğercioğlu, Y. (2016). Historic City Center Urban Regeneration: Case of Malaga and Kemeraltı, Izmir. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 223, 601-607.

- <https://doi.10.1016/j.sbspro.2016.05.362>
- Fernandez, A, Angeles. (2009). Building better communities: Gender and urban regeneration in Cayo Hueso, Havana, Cuba Women's Studies International Forum, Volume 32, Issue 2, Pages 80-88, ISSN 0277-5395 <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2009.03.006>
- Fitzpatrick, S., Hastings, A., & Kintrea, K. (2000). Youth involvement in urban regeneration: hard lessons, future directions. Policy & Politics, 28(4), 493-509. <https://doi.org/10.1332/0305573002501108>
- Fu, X. Queena, K. Qian, Guiwen Liu, Taozhi Zhuang, Henk J. Visscher, Ruopeng Huang, (2023). Overcoming inertia for sustainable urban development: Understanding the role of stimuli in shaping residents' participation behaviors in neighborhood regeneration projects in China, Environmental Impact Assessment Review, Volume 103, 107252, ISSN 01959255, <https://doi.org/10.1016/j.eiar.2023.107252>.
- Gu, Z., & Zhang, X. (2021). Framing social sustainability and justice claims in urban regeneration: A comparative analysis of two cases in Guangzhou. Land Use Policy, 102, Article 105224. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2020.105224>
- Guinand, S. (2020). Re-arranging public-private partnerships: The case of South Street Seaport New York. Journal of Urban Affairs, 43(2), 345-361. <https://doi.org/10.1080/07352166.2019.1697182>
- Huang, Y. C. and Chen, S. M. (2014). Study on the regeneration of urban historical area from the viewpoint of workshops matchmaking local participations. Applied Mechanics and Materials, 587-589, 48-56 <https://doi.org/10.4028/www.scientific.net/amm.587-589.48>
- Huston, S., Rahimzad, R., Parsa, A. (2015). 'Smart' sustainable urban regeneration: Institutions, quality and financial innovation. Cities Volume 48 Pages 66-75 ISSN 0264-2751, <https://doi.org/10.1016/j.cities.2015.05.005>
- ICOMOS, (2011). The Valletta Principles for the Safeguarding and Management of Historic Cities. Towns and Urban Areas, Paris.
- Jones, P. S. (2003). Urban Regeneration's Poisoned Chalice: Is There an Impasse in (Community) Participation-based Policy? Urban Studies, 40(3), 581-601. <https://doi.org/10.1080/0042098032000053932>
- Kalfas, D., Kalogiannidis, S., Ambas, V., & Chatzitheodoridis, F. (2024). Contribution of the Cultural and Creative Industries to Regional Development and Revitalization: A

- European Perspective. *Urban Science*, 8(2), 39.
<https://doi.org/10.3390/urban-sci8020039>
- Kamrowska-Zaluska, D. (2016). Participatory Budgeting in Poland – Missing Link in Urban Regeneration Process. *Procedia Engineering*, 161, 1996–2000.
<https://doi.org/10.1016/j.pro-eng.2016.08.792>
- Khachatryan, A. (2024). Peculiarities of the participative methodology application in the process of revitalization of the architectural heritage of the Yerevan historical district of Kond in Armenia. *Multidisciplinary Reviews*, 7, 2024ss008.
<https://doi.org/10.31893/multi-rev.2024ss008>
- Khan, S. A., Bhutta, M. H., Afzal, A., & Muhammad Hanif. (2023). Women Social Inclusion through Micro Financing in Case of Pakistan. *Pakistan Journal of Humanities and Social Sciences*, 11(1), 300–318.
<https://doi.org/10.52131/pjhss.2023.1101.0351>
- Khorasgani, A. M., & Haghighatbin, M. (2023). Regeneration of Historic Cities: Reflections of its Evolution Towards a Landscape Approach. *Journal of the International Society for the Study of Vernacular Settlements*, 10(5), 60–78.
<https://doi.org/10.1142/S2345748124500088>
- Kim, H. W., Aaron McCarty, D., & Lee, J. (2020). Enhancing Sustainable Urban Regeneration through Smart Technologies: An Assessment of Local Urban Regeneration Strategic Plans in Korea. *Sustainability*, 12(17), 6868.
<https://doi.org/10.3390/su12176868>
- Kim, J. (2024). The fading light of urban regeneration in a sewing neighbourhood in Seoul: Anthropological perspectives. *Cities*.
<https://doi.org/10.1016/j.cities.2024.105013>
- Kim, K., Križnik, B. and Kamvasinou, K. (2021). Between the state and citizens: Changing governance of intermediary organisations for inclusive and sustainable urban regeneration in Seoul. *Land Use Policy*, 105 (2021) 105433.
<https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2021.105433>
- Layson, J. P., & Nankai, X. (2015). Public participation and satisfaction in urban regeneration projects in Tanzania: The case of Kariakoo, Dar es Salaam. *Urban, Planning and Transport Research*, 3(1), 68–87.
<https://doi.org/10.1080/21650020.2015.1045623>
- Lee W. Y., Shin S. H., Jang S. H. (2022). Sustainable Urban Regeneration Strategies in Korea's Abandoned Mine Area Using Industrial Heritage //

- Advances in Civil Engineering. Vol. 2022. pp. 1-17.
<https://doi.org/10.1155/2022/7401027>
- Lekaba, I. Naidoo. Kammila, Gumbo. Trynos& Kliptown, S.-S. (2020). Women's participation in development projects of Kliptown: effective or not? University of Johannesburg; Department of Sociology. Dentifiers 9912259907691
<https://hdl.handle.net/10210/475773>
- Lin, C., & Cheng, H. (2008). Renaissance of the Old Town District in Tainan: Research on Aesthetic Zoning in Historic Districts. Journal of Asian Architecture and Building Engineering, 7(2), 317-324.
<https://doi.org/10.3130/jaabe.7.317>
- López-Contreras, N., Puig-Barrachina, V., Vives, A., Olave-Müller, P., & Gotsens, M. (2021). Effects of an urban regeneration program on related social determinants of health in Chile: A pre-post intervention study. Health & place, 68, 102511.
<https://doi.org/10.1016/j.health-place.2021.102511>
- Lu, X. (2020). Analysis and Policy Recommendations for Public Participation in Urban Regeneration Projects in China. IOP Conference Series: Materials Science and Engineering, 960.
<https://doi.org/10.1088/1757-899X/960/3/032028>
- Maginn, P. (2007). Towards more effective community participation in urban regeneration: the potential of collaborative planning and applied ethnography. Qualitative Research, 7(1), 25-43.
<https://doi.org/10.1177/1468794106068020>
- Mateo, C., Cu, A. (2016). Guide of strategies for urban regeneration: A design-support tool for the Spanish context, Ecological Indicators, Volume 64, Pages 194-202, ISSN 1470-160X.
<https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2015.12.035>
- Mayo, M. (2001). Children's and young people's participation in development in the South and in urban regeneration in the North. Progress in Development Studies, 1(4), 279-293.
<https://doi.org/10.1177/146499340100100401>
- Mirzakhani A., Turró M., Jalilisadrabad S. (2021). Key stakeholders and operation processes in the regeneration of historical urban fabrics in Iran // Cities. Vol. 118. p. 103362. ISSN 0264-2751,
<https://doi.org/10.1016/j.cities.2021.103362>.
- Mohamed, A. A. A. and Gammaz, S. A. (2012). Assessment of the role of international organizations in the rehabilitation of historic districts: case of darb alahmar. Journal of

- Urban Planning and Development, 138(3), 215-226.
[https://doi.org/10.1061/\(asce\)up.1943-5444.0000118](https://doi.org/10.1061/(asce)up.1943-5444.0000118)
- Mohammad Salehi, Shima Taheri, Amirhosein Shabani. (2023). Regenerating historical districts through tactical urbanism: A case study of Sarpol neighborhood in Isfahan Province, Iran. *Front. Archit. Res.*, 12(6): 1234-1245
<https://doi.org/10.1016/j.foar.2023.09.004>
- Mrdjenovic T. (2023). Dataset on Bac settlement stakeholders' perspectives on integrative urban design play as an instrument for managing wicked urban regeneration issues in sustainable way. *Data in brief*, 50, 109562.
<https://doi.org/10.1016/j.dib.2023.109562>
- Muir, J. (2004). Public Participation in Area-based Urban Regeneration Programmes. *Housing Studies*, 19(6) (6), 947-966.
<https://doi.org/10.1080/0267303042000293026>
- Nakajima, H., & Murayama, A. (2024). Inclusive urban regeneration approaches through small projects A comparative study of three Japanese machizukuri cases. *Cities*, Volume 152, 105241 ISSN 0264-2751
<https://doi.org/10.1016/j.cities.2024.105241>
- Natividade-Jesus, E., Almeida, A., Sousa, N., & Coutinho-Rodrigues, J. (2019). A Case Study Driven Integrated Methodology to Support Sustainable Urban Regeneration Planning and Management. *Sustainability*, 11(15), 4129.
<https://doi.org/10.3390/su11154129>
- Nik Hashim, N. H., Md. Dali, M., & Alias, A. (2023). DEVELOPING SUSTAINABLE URBAN REGENERATION (SUR) EVALUATION METHOD FOR THE MALAYSIAN CONTEXT. *PLANNING MALAYSIA*, 21(30).
<https://doi.org/10.21837/pm.v21i30.1389>
- Page M J, McKenzie J E, Bossuyt P M, Boutron I, Hoffmann T C, Mulrow C D et al. The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews
<https://doi.org/10.1016/j.jclinepi.2021.03.001>
- Petticrew, M., & Roberts, H. (2006). *Systematic reviews in the social sciences: a practical guide*. Blackwell Pub.
<https://doi.org/10.1002/9780470754887>
- Pourzakarya, M., & Bahramjerdi, S. F. N. (2021). Community-led regeneration practice in Ghulam Gudeh District, Bandar Anzali, Iran: A participatory action research (PAR) Project. *Land Use Policy*, 105, 105416.

- <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2021.105416>
- Reza, M., Kumari, A., & Manzar, M. (2023). Breaking Through Barriers to Education and Social Inclusion for Muslim Women. RKDF UNIVERSITY, RANCHI. 80IJHESM: IJHESM: ISSN: 2582-8169, Vol.04 (1), June, 2023
<https://doi.org/10.59364/ijhesm.v4i1.217>
- Ricciardelli, A. (2021). Sustainability of Urban Regeneration Projects in Resilient Cities: A Multiple Case Study. s.l.: International Forum on Knowledge Asset Dynamics.
<https://hdl.handle.net/10419/246779>
- Roberts, P. (2000). The Evolution, Definition and Purpose of Urban Regeneration Urban Regeneration Handbook. London: SAGE Publications.
- Ročak, M., & Keinemans, S. (2023). The Eternal Struggle for the City: In Search of an Alternative Framework for Citizen Participation in Urban Regeneration Projects in Shrinking Cities. Sustainability, 15(16), 12653.
<https://doi.org/10.3390/su151612653>
- Ruszczuk, H., Bijay, K., Yim, M., Kwong, C., Khanal, O., Bracken, L., Pandit, S., & Bastola, R. (2020). Empowering women through participatory action research in community-based disaster risk reduction efforts, International Journal of Disaster Risk Reduction, Volume 51, 101763, ISSN 2212-4209,
<https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2020.101763>.
- Shen, T., Yao, X., & Wen, F. (2021). The Urban Regeneration Engine Model: An analytical framework and case study of the renewal of old communities, Land Use Policy, Volume 108, 105571, ISSN 0264-8377
<https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2021.105571>.
- Speak, Suzanne. (2000). Children in urban regeneration: foundations for sustainable participation, Community Development Journal, Volume 35, Issue 1, Pages 31-40,
<https://doi.org/10.1093/cdj/35.1.31>
- Sun, M., & Chen, C. (2021). Renovation of industrial heritage sites and sustainable urban regeneration in post-industrial Shanghai. Journal of Urban Affairs, 45(4), 729-752.
<https://doi.org/10.1080/07352166.2021.1881404>
- Turcu, C. (2012). Local experiences of urban sustainability: Researching Housing Market Renewal interventions in three English neighbourhoods Progress in Planning. Volume 78, Issue 3, Pages 10 1-150 ISSN 0305-9006
<https://doi.org/10.1016/j.progress.2012.04.002>

- Varol, C., Ercoskun, O. Y., & Gurer, N. (2011). Local participatory mechanisms and collective actions for sustainable urban development in Turkey, Habitat International, Volume 35, Issue 1, Pages 9-16, ISSN 0197-3975, <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2010.02.002>
- Verdini, G. (2015). Is the incipient Chinese civil society playing a role in regenerating historic urban areas? Evidence from Nanjing, Suzhou and Shanghai. Habitat International. 50, pp. 366-372. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2015.09.008>
- Wesley, J. M., & Ainsworth, E. L. (2018). Creating Communities of Choice: Stakeholder Participation in Community Planning. Societies, 8(3), 73. <https://doi.org/10.3390/soc8030073>
- Yang, J., Yang, L., & Ma, H. (2022). Community Participation Strategy for Sustainable Urban Regeneration in Xiamen, China. Land, 11(5), 600. <https://doi.org/10.3390/land11050600>
- You, F., He, H., & Cui, W. (2022). A Review of Sustainable Urban Regeneration Approaches Based on Augmented Reality Technology: A Case of the Bund in Shanghai. Sustainability, 14(19), 12869. <https://doi.org/10.3390/su141912869>
- Zhang, J. (2019). New functionalism: rejuvenating historical and cultural heritage through urban revival. Int. j. anthropol. ethnol. 3, 8. <https://doi.org/10.1186/s41257-019-0023-9>
- Zhang, L., Lin, Y., Hooimeijer, P., & Geertman, S. (2020). Heterogeneity of public participation in urban redevelopment in Chinese cities: Beijing versus Guangzhou. Urban Studies, 57(9), 1903-1919. <https://doi.org/10.1177/0042098019862192>
- Zhang, R., Martí Casanovas, M., González, M. B., Zhang, Z., & Li, H. (2024). The Guidance of Public Value in China's Historic Environment: Research on Regeneration Strategies Using Taiyuan's Bell Tower Street as an Example. Land, 13(8), 1189. <https://doi.org/10.3390/land13081189>
- Zhao, P., Md Ali, Z., Nik Hashim, N. H., Ahmad, Y., & Wang, H. (2024). Evaluating social sustainability of urban regeneration in historic urban areas in China: The case of Xi'an. Journal of environmental management, 370, 122520. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2024.122520>